Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...ой 1921 оной ...н 21-hээ гарана | № 71 (13695) | 1972 оной мартын 25, суббото | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

...НИН АЖАЛАЙ ПРОДУКЦИ СААШАДАА БҮРИ ЕХЭЭР ...АХА, ШАНАРЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ

...ажалай продукци саашадаа бүри ехээр абаха ...ень дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд тухай» гэhэн ...СС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Мини... Совет абаhан байна.

...ажалай продукци ехээр абадаг болоhон колхоз, ... материальнаар урмашуулха хэдэ хэдэн хэм... ...үүлэй жэлнүүдтэ абтаашье hаань, мал ажа... ...барн аалаяр хүгжэнэ гэжэ тус тогтоол дотор ...бэ.

...ССР-эй, Дунда Азиин республикануудай, Ук...ССР-эй баруун урда талын районуудай, Хойто ...Поволжиин, Баруун болон Зүүн Сибириин кол... совхозууд хонин ажалай продукци худалдажа, ...ехээр абадагшье hаа, энэ hалбариие хүгжөөл... зөөри хэрэгтэй соонь hомолногүй, тиимэhээ ...байраар хүсэд хангагданагүй, уhаар хангалга ... ажал ехэтэй хүдэлмэринь hулаар оньhожо..., бэлшээри hайжаруулха, тэжээл бэлэдхэхэ хү...үсэдөөр ябуулагданагүй. Эдэ бүгэдэhөө боложо, ...нинь хүгжэлтэ сагай уларилhаа ехээр дулдыда... ...уларил муутай жэлнүүдтэ хонин ажалай про... ...ын хүгжэлтэ уруугаа орошодог байна.

...ажалые хурданаар хүгжөөхэ гээшэ арадай ажа... ...ха шанартай байhые, мүн саашадаа ноохо, ...ха, каракуль болон хонин ажалай бусад про... ...абадаг болохын, шанарыень дээшэлүүлхын ...эй Центральна Комитет болон СССР-эй Ми... ...й Совет гурбан hарын туршада инмэ хэмжээ... ...раалжа баталхыень союзна республикануудай ... ЦК болон Министрнүүдэй Соведүүдые уялга...

...1975 онуудта ноохо, каракуль болон хонин ...сад продукци гүрэндэ худалдаха табан жэлэй ...үүлхын тула колхоз, совхоз болон бусад ...а хонидой тоо олошоруулха, ашаг шэмыень ...э тухай;

...болон совхозуудта хонин hүрэгые тэжээлээр ...ха тухай. Тиихэдээ бэлшээри үндэhөөрнь, мүн ...ь дээдэ талаар hайжаруулжа, ургасыень дээ... бэлшээри hэлгэжэ байгаад хэрэглэхэ, загуунаар ...ногооной үрэhэ тариха, уhалууритай болгохо ...элэй hайжаруулагдамал бэлшээри эмхидхэхэ ... анхаралаа хандуулха, мүн бэлшээри дээрэ ...жээл болон таряа талханай зүйлэй нөөсэтэй ...а;

...типовой байрануудые бариха, фермэ дээрэхи ...й хүдэлмэри үргэлжэдэнь оньhожоруулха, тэ... хонин ажалда хүдэлдэг колхознигуудай, совхо... ...үдэлмэришэдэй болон мэргэжэлтэдэй культурно... ...ые hайжаруулха тухай.

...ажалда үүлтэр hайжаруулха селекционно хүдэл... ...шэhөөрнь гуримшуулха хэмжээнүүдые абахаар ... Хүдөө ажахын министерство болон В. И. Ле... ...ижэтэ хүдөө ажахын бүхэсоюзна академидэ ...

...удта 1972—1975 онуудта хонидой үргэлжэдөө ...улагдамал фермэнүүдые байгуулха, каракуль... ...абаха зорилгоор голодоhондо гаргагдаhан кара... хонидые байлгажа тэжээдэг шахан таргалуул... ...канууды эмхидхэхэ талаар СССР-эй Хүдөө министерствын болон Союзна республикануудай ...үүдэй Соведэй дурадхалнуудые баталан абаа. ...агдаhан фермэнүүдые бариха хүдэлмэрине ...75 онуудай туршада бүтээхэ даабари СССР-эй Барилгын министерствэдэ, СССР-эй Барилгын ...ствэдэ, СССР-эй Промышленна барилгын ми...дэ, СССР-эй Хүндэ промышленностиин индуст... ...приятинуудые бариха министерствэдэ даабари хонидой үргэлжэдөө оньhожоруулагдамал фермэ-нүүдые болон шахан таргалуулха байрануудые бүтээхэ болзор хоёр-гурбан жэлhээ ехэ байхагүйгөөр тогтоогдоо. 1972—1975 онуудта колхозуудта хонидой үргэлжэдөө оньhожоруулагдамал фермэнүүдые бариха хүдэлмэриин хэмжээе СССР-эй Госплан болон СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэтэй зүбшэн тодорхойлхо, тэрэ барилгые бүтээхэ тодорхой хэмжээнүүдые хараалха, дурсагдаhан эдэ фермэнүүдэй барилгада колхоз хоорондын барилгын эмхинүүдые хабаадуулхын хажуугаар гүрэнэй барилгын эмхинүүдые хэрэглэхэ, тэдэнние элдэб хэрэгсэлнүүд болон түхеэрэлгэнүүдээр хангаха гурим тодорхойлхые союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгагдаhан байна.

Хонидые байлгаха элдэб аргануудые шэнжэлхын, ороной байгаалиин элдэб уларилтай газарта хонидые байлгахада зохид типовой түхеэрэлгэнүүдые, байрануудые шалгахын тула 1972—1976 онуудта бии байгаа ажахынуудай hуури дээрэ хонин ажалай туршалгын совхозуудые байгуулха даабари СССР-эй Хүдөө ажахын министерство болон союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ үгтөө.

Хонин ажалай туршалгын совхозуудые байгуулха, үргэлжэдөө оньhожоруулагдамал хонидой фермэнүүдые болон шахан таргалуулха байрануудые түхеэрхэ тушаа энэ тогтоол дотор хараалагдаhан барилгануудые бүтээхэ проект болон сметэ саг соонь бэлдэхэ талаар СССР-эй Хүдөө ажахын министерство, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд уялгалагдаа. Эдэ документнүүдэй бэлэн болгогдохо зэргээр ерэхэ жэлэй капитальна барилгын титульна списогтэ оруулагдаhан барилгануудые барижа захалха эрхэ союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ олгогдоо. Зүгөөр тэрэнь тус тус республикануудта ябажа байгаа жэлдэ тогтоогдоhон дүүргэгдээгүй барилгын хэмжээнhээ гараха ёhогүй.

1972 онhоо захалжа, зарим ажахынуудые хээрын ногооной үрэhэ үйлэдбэрилхөөр мэргэжэлтэй болгохо даабари хэдэ хэдэн союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгагдаа. Тэрэ үрэhэниинь сүл губи, губилиг болон хада газарай бэлшээри, сабшалан hайжаруулха хэрэгтэ зорюулагдаха юм. Республика бүхэн инмэ үрэhөөр жэл бүри хүсэд хангагдахаар үйлэдбэрилэн абаха зэргэтэй. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй сэн тогтоохо гүрэнэй комитедтэй, СССР-эй Хүдөө ажахын министерство болон СССР-эй бэлэдхэлэй министерствэтэй зүбшэжэ, тэжээлэй зэрлиг ургамалнууд болон ногооной үрэhэнэй худалдан абаха сэн гурбан hарын туршада тогтоожо, губи, губилиг болон хада уулын бэлшээри, сабшалан тиимэ үрэhөөр хангаха шухала.

Холын бэлшээридэ тэжээлэй нөөсэ хүсэд хүрэхөөр бэлдэжэ, үбэлжэлгын үедэ хонидые эдеэлүүлхэ хүдэлмэриие оньhожоруулха арга олохын тула 1972—1975 онуудай туршада таряа талханай зүйлөөр, витамин элбэгтэй ногооной гурил болон минеральна зүйлнүүдые нэмэлсэhэн үрил болгогдоhон бүдүүн тэжээл үйлэдбэрилхэ даабари союзна республикануудта тогтоогдонхой.

Казахай ССР-тэ байрладаг барилгын индустриин предприятинуудта хонидой хабсаргагдамал болон хабсарган задалагдажа байха байрануудые бүтээхэ хүнгэлжэ хэгдэhэн зүйлнүүдые, ханануудые үйлэдбэрилхэ даабари СССР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерствэдэ үгтэhэн байна. Тиимэ хонидой байрануудые хабсарган бүтээхэ хэрэгые СССР-эй Хүдөөгэй барилгын министерство бэелүүлхэ юм.

Хонидые харууhалха технологи тодорхойлхо, хонин ажалай үйлэдбэриин хубинуудые үргэлжэдэнь оньhожоруулха, хонишодой ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ба ажаhуудалыень hайжаруулха талаар научна шэнжэлгэ болон туршалгын-конструкторска хүдэлмэри үргэдхэхэ хэмжээнүүдые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эрдэм ба техникын талаар гүрэнэй комитедтэй зүбшэжэ, 1972 оной түрүүшын хахад жэлдэ тодорхойлжо, тэрэниие бодото дээрэнь бэелүүлхээр СССР-эй Хүдөө ажахын министерство болон Тракторна ба хүдөө ажахын машина бүтээлгын министерство уялгалагдаа.

Уhа дээшэнь гаргаха, тэжээл хубаарилжа үгэхэ болон хонин ажалай бусад хүдэлмэри оньhожоруулха түхеэрэлгэнүүдые зохёожо, олоор бүтээн гаргаха хүдэлмэри Тракторна болон хүдөө ажахын машина бүтээлгын министерствэдэ даалгагдаа.

Хонишодой болон хонин ажалай бусад хүдэлмэрилэгшэдэй культурно-ажаhуудалые hайжаруулха зорилгоор инишэ тинишэнь абаад ябажа байха хонишодой модон гэрэй типовой проект зохёохо талаар СССР-эй Хүдөө ажахын министерство, СССР-эй ой модоной болон модо болбосоруулгын промышленностиин министерство уялгалагдаа. Тиимэ гэрнүүд дулаасуулагдаха түхеэрэлгэнүүдээр, мебель болон бусад хэрэгсэлнүүдээр хангагданги байха ёhотой. Хонишодой тиимэ гэрнүүдэй барилгые эмхидхэхэ дурадхал оруулхаар тэдэнэр мүн уялгалагданхай. Тэрэшэлэн медицинскэ промышленностиин предприятинуудта нүүдэл душ үйлэдбэрилгые эмхидхэжэ, СССР-эй Хүнгэн промышленностиин министерствын предприятинуудта майхануудые бүтээжэ, тэрэ хоёрые сугтань холын губи болон губилиг бэлшээри хэрэглэдэг хонин ажалтай совхоз болон колхозуудта эльгээхээр хараалагданхай.

Хонин ажалай хүдэлмэрилэгшэдые материальна талаар урмашуулха хэдэн бусад хэмжээнүүд энэ тогтоол дотор хараалагданхай. Губи, губилиг болон хада уулын бэлшээри хэрэглэдэг, мүн «хара газар» гэдэг холын бэлшээри, кизлярска бэлшээри ашагладаг совхозуудай болон хүдөө ажахын гүрэнэй бусад предприятинуудай хонишодто 1972 оной январиин 1-hээ хойшо энэ ажахыда тус мэргэжэлээрээ хүдэлhэн стажыень харалсажа, инмэ нэмэри түлөөhэ тогтоогдоо:

Энэ ажахыда таhалгаряагүй хүдэлhэниинь	Жэлэйнь салин хүлhэнhөө процентээр
3-hаа 5 жэл хүрэтэр	12
5-hаа 10 жэл хүрэтэр	15
10-hаа 15 жэл хүрэтэр	20
15 жэлhээ дээшэ	25

Губи, губилиг болон хада уулын бэлшээри хэрэглэдэг, мүн «хара газар» гэдэг холын бэлшээри, кизлярска бэлшээри ашагладаг совхозуудай болон хүдөө ажахын гүрэнэй бусад предприятинуудай хонишодто түлэгдэдэг амаралта жэл бүри нэмэжэ үгэхэ болоо. Мэргэжэлээрээ таhалгаряагүй 3 жэлhээ дээшэ хүдэлбэлнь, удаадахи жэл бүхэнэйнь түлөө ажалта хоёр үдэр, зүгөөр бүхыдөө хүдэлмэриин 6 үдэр хүрэтэр нэмэлтэ амаралта үгтэхэ болоо. Нэмэлтэ амаралта абаха эрхэ олгохо хүдэлмэриинь стаж хонишодто 1969 оной январиин 1-hээ эхилжэ тоологдохо.

Хонидой ноохо хайшалха, каракуль аhа үбшэхэ хүдэлмэриин түлөөhые 1972 оной январиин 1-hээ дээгүүр разрядаар тогтоохын тула СССР-эй Хүдөө ажахын министерство, хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай профсоюзай ЦК-тай зүбшэжэ, тэрэнэй гурим тодорхойлоод, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ажалай болон салин хүлhэнэй асуудалаар гүрэнэй комитедтэ тэрэнээ баталуулха болоно.

Хада уулын бэлшээридэ хони, ямаа харууhалдаг совхозуудай болон хүдөө ажахын гүрэнэй бусад предприятинуудай хонишодой ухибүүдтэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1964 оной январиин 9-нэй тогтоол хэрэглэгдэхэ болоо. Тэрэнэй ёhоор хонишодой 7-15 наhатай ухибүүд интернат hургуулинуудта гү, али юрэнхы hуралсалай hургуулинуудай интернадуудта гүрэнэй хангалгада hуралсаха байна.

ХАНИ БАРИСААНАЙ, ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ ЛЕНИНСКЭ ПОЛИТИКА

СССР-эй ПРОФСОЮЗУУДАЙ XV СЪЕЗД БОЛОЖО ҮРГЭЛЖЭЛhӨӨР

Хилын саанахи оронуудай профсоюзна ба хүдэлмэришэнэй эмхинүүдэй түлөөлhэн делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд XV съездые амаршалха зуураа, эб найрамдал эдэбхитэйгээр хамгаалха, уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ зорилгоор Советскэ Союзай ябуулдаг гадаадын политикые үндэрөөр сэгнээд, демократиин, национальна сүлөөрэлгын ба социализмын түлөө тэмсэгшэ дэлхэйн арадуудые дэмжэдэгэйнь түлөө халуун баяр хүргэбэ.

Мартын 23. Нүхэд **Д. С. Полянскиин, А. Н. Шелепинэй, И. В. Капитоновой, К. Ф. Катушевай** президиумдэ ерэхэдэнь, съездын делегадууд ба айлшад удаан альга ташалгаар угтаа.

Үглөөнэй заседани дээрэ гадаадын профсоюзна ба хүдэлмэришэнэй хэдэ хэдэн делегацинуудай, уласхоорондын эмхинүүдэй толгойлогшонор сугларагшадай зүгhөө халуунаар угтагдан, съездэ амаршалгын үгэнүүдтэйгээр хандаба.

Латиин Америкын ажалшадай профсоюзна нэгэдэлэй Саг үргэлжын конгрессэй секретарь **Хосе Мигель Сарате** гэгшэ иигэжэ хэлээ: сүлөөтэ байдалтай болохын түлөө, өөhэдынгөө хуби заяа өөhэдөө тодорхойлхо эрхын түлөө, хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө Латиин Америкын арадуудай тэмсэлые Советскэ Союзай дэмжэдэг, тэдэнтэй аха дүүгэй ёhоор hаналаа нэгэдэн талархадаг байhаниинь ажалшадай ба түрүү үзэл бодолтой хүсэнүүдэй зүгhөө ехэтэ hайшаагдан угтаглана. Советскэ Союз —бүхы дэлхэй дээрэхи амгалан байдалай түшэг тулгуури, революционно шэнэдхэлгын хүгжөөхы хүсэн болоно гэжэ тэрэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

СОКИО-гой түрүүлэгшын орлогшо, Японой гүрэнэй түмэр замуудай профсоюзай генеральна секретарь **Итидзо Сакай** трибунада гараа. Агуу ехэ Коммунис партиин хүтэлбэри доро социалис байгуулалтын хэрэгтэ Советскэ Союзай түйлаhан амжалтанууд бидэниие саашанхи тэмсэлдэ зоригжуулна. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев совет-япон харилсаае хүсэд заhаруулан hайжаруулха асуудалда ехэ анхарал хандуулаа. энэнь Алас-Дурна зүгтэхи, Номгон далайн оршондохи эб найрамдалай, аюулгүй байдалай аша туhада харюусаха байна. Энэ дурадхалыень бүрин дэмжэнэбди гэбэ.

Бангладешэй Арадай Республикын Профсоюзна центрэй түрүүлэгшэ **Чоудхури Харунда** үгэ үгтөө. Манай ороной арад зон сүлөөтэ, бэеэ даахан байдалай түлөө тэмсэлдээ Советскэ Союзай, тэрэнэй хүдэлмэришэн ангиин зүгhөө эдэбхитэй дэмжэлгэдэ хүртэhэн байна. Бангладешэй арад зон, хүдэлмэришэн анги танай дэмжэлгые, хаhа саг соо үзүүлhэн туhаламжыетнай хэзээшье мартахагүй гэжэ Чоудхури Харун тэмдэглэбэ.

Совет арадай түйлаhан бүхы амжалтануудаар Алжирай ажалшад урмашан баясана,—гэжэ Алжирай ажалшадай бүгэдэ нийтын нэгэдэлэй Национальна комиссиин гэшүүн **Ребрика Булаем** мэдүүлээ. Алжирта социалис обществые хүгжөөн байгуулхын тула Советскэ Союзай дүй дүршэл ехэ туhатай байна гэжэ оратор хэлэбэ.

Граждан эрхэ хамгаалхын түлөө оронойнгоо арадуудай хэжэ байгаа тэмсэл тухай Ирландиин тредюнионуудай конгрессэй түрүүлэгшэ, модо болбосоруулагшадай нэгэдэмэл бүлгэмэй генеральна секретарь **Джим Кокс** хөөрэбэ. Ирландиин арадай тэмсэлтэй hанал нэгэтэй байhанайнь түлөө съездэ хабаадагшадта баяр баясхалан хүргөө.

Хойто Ирландидахи байдал тухай мэдүүлгэ съездын делегадууд нэгэ hаналтайгаар баталан абаба. Хойто Ирландиин ажалшадтай hаналаа нэгэдэнхэй байhанаа, hашалта харшалалгаhаа хохидоhон, түрмэдэ хаагдаhан хүнүүдэй бүлэнэртэ үнэн зүрхэнhөө талархажа байhанаа Совет профсоюзуудай 98 миллион гэшүүдэй зүгhөө XV съезд мэдүүлнэ гээд энэ документ соо хэлэгдэнэ.

Хойто Ирландиин хүн зон тушаа хэhээлгэ мүрдэлгын, хүсөөр хашаха харшалха ябадалай гаргагдажа байhые профсоюзуудай XV съезд эрид шууд буруушаагаад, зэбсэгтэ хүсэ хэрэглэхэеэ болихо, политическэ хэрэгүүдээр хаагдаhан ба саг зуура баригдаhан бүхы хүнүүдые дары сүлөөлхэ, Хойто Ирландиин арад зоной зүб эрилтэнүүдые хангаха хэмжээ абаха эрилтэ табиба.

Ажалшадай холбоо барисаа хэхэ уласхоорондын эмхиин (МОТ) таhагые даагша **Гарольд Даннинг**, Египедэй Ажалай федерациин түрүүлэгшэ **Гариф Салах**, Аргентинын профсоюзуудай нэгэдэлэй ба залан толгойлхо хүдэлөөнэй (МУКС) хүтэлбэриин гэшүүн **Рубенс Искаро**, Шотландиин тредюнионуудай конгрессэй секретарь-казначей, Транспортна ба тусхай мэргэжэлгүй хүдэлмэришэдэй профсоюзай гүйсэдкомой гэшүүн **Алек Китсон**, Иранай хүдэлмэришэдэй эмхиин генеральна секретариин уялга дүүргэгшэ **Ахмад Болюри**, Урда зүгэй Шэнэ Уэльс гэжэ штадай профсоюзуудай соведэй секретарь, Австралиин профсоюзуудай соведэй гүйсэдкомой гэшүүн **Ральф Марш** гэгшэд—гадаадын профсоюзна ба хүдэлмэришэдэй делегацинуудай 40 түлөөлэгшэ үглөөнэй заседани дээрэ мүн лэ үгэ хэлээ.

Үдэшын заседани дээрэ ВЦСПС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэлгэдэ Киргизэй профсоюзуудай Республиканска соведэй түрүүлэгшэ **Б. Салиева** хабаадаба. Тиихэдээ СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо республикын ажалшадай үргэнөөр бэлдэжэ байhан тухай хөөрөө. Манай бүхы амжалтанууд—агуу ехэ Совет Эхэ ороной арадуудай бата хани барисаанай үрэ дүн мүн. Киргизидэ 80 гаран үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэд эбтэй эетэй ажалладаг, ажаhуудаг гэбэ.

Литвагай профсоюзуудай Республиканска соведэй түрүүлэгшэ **К. И. Мацкевичус** үгэ хэлэхэдээ, hайн амаралта — үйлэдбэриин ба нийтын хүгжэлтын ехэ нөөсэ хүсэн болоно гэжэ тэмдэглэбэ. Литвагай зарим предприятинууд болон совхозуудта соёлой ба спортивна хүдэлмэриин материальна үндэhэ hуури удаанаар хүгжөөгдэнэ гэжэ hанаагаа зобонгёор мүдүүлээд, ажалшадай амаралта таарамжатай зохидоор эмхидхэхэ хэрэгтэ профсоюзна эмхинүүдэй, министерствэнүүд болон албан зургаануудай дүүргэхэ үүргэ тухай хэлэбэ.

Туркмениин профсоюзуудай Республиканска соведэй түрүүлэгшэ **Д. К. Караев** юhэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые дүүргэхэ хэрэгтэ Туркменистанай ажалшадай хубитаяа оруулжа байhан тухай тэмдэглээ. Тиихэтээ хамта республикын хүдэлмэришэдэй, колхозно таряашадай ба интеллигенциин ажалай амжалтанууд тухай, СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ коллективүүдэй абаhан ехэ уялганууд тухай хэлэбэ. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Каракумай каналай барилга—ленинскэ национальна политикын бодото гэршэ болоно. Энэ барилгада манай ороной 36 үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэд гар гарhаа барилсан байжа ажаллана гэжэ тэмдэглээ.

Съездын делегадуудые нийслэл хотын пионернууд амаршалба.

* * *

Съезд мартын 24-дэ хүдэлмэрээ дүүргээ. Дэлгэрэнгы тоосоон үглөөдэрэй номерто үгтэхэ.

(ТАСС).

...эй УЛААН-ҮДЫН ...ОМОЙ ПЛЕНУМ

...ар КПСС-эй Улаан-Үдын ...комитедэй ээлжээтэ пленум үнгэрбэ. Пленумдэ ха... «КПСС-эй ЦК-гай ...ые үзэл сурталай бо... ...ическэ талаар хүмүү... ...хэрэгтэ Череповецкэ ...ческа заводой инже... ...ическэ хүдэлмэрилэг... ...зэргэ хабаададаг ту... ...тоолые бэелүүлхэ зо... ...одской партийна орга... ...хэжэ байhан хүдэлмэ... ...асуудал зүбшэн хэлсэ... ...асуудалаар КПСС-эй гор... ...секретарь С. В. Ангапов ...лээ.

...КПСС-эй горкомой нэ... ...секретарь А. М. Беляков ... хоорондо КПСС-эй ...бюрогой болон аппара... ...ан хүдэлмэри тухай, ...С-эй обкомой бюро дээрэ ...горкомой хэhэн тоосоон ...мэдээсэл хэhэн байна.

...й горкомой пленум эм... асуудал хараа. Улаан-...одской Соведэй гүйсэд... ...рүүлэгшэ В. П. Убеевые ...горкомой болон бюрогой ... hунгаба.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ХОНИДОЙ ТҮЛ АБАЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

1972 оной мартын 20-ной мэдээн

Аймагууд	Абтаhаниинь проц.	Гарзалhаниинь проц.
Баргажанай	16.896	0,1
Бэшүүрэй	45.438	1,0
Зэдын	38.557	0,7
Яруунын	43.812	2,2
Загарайн	19.143	0,7
Захааминай	17.547	0,2
Хэжэнгын	41.595	1,8
Хурамхаанай	26.144	0,2
Хяагтын	56.949	0,9
Мухар-Шэбэрэй	68.184	1,1
Ахын	3.522	2,6
Сэлэнгын	56.975	1,7
Түнхэнэй	10.201	0,9
Улаан-Үдын	34.328	0,8
Хоринн	39.874	1,6
Республ. бүх.	579.190	1,15

Республикымнай колхоз, совхозуудта хонидой түл абалгын халуун хаhа эхилhээр хоёр hара үнгэрбэ. Хэрбээ мүнөө абтаад байhан хурьгадай тоо толгойе үнгэрөөшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, республикымнай ажахынууд нёдондо бүхыдөө 610 мянган хурьгатай байгаа hаань, байгша ондо 579.190 хурьгатай. Тиихэдэ үнгэрhэн декадын туршада 74.205 хурьган абтаад, тобиржуулагдажа байнхай. Энэ хугасаа соо Зэдын, Мухар-Шэбэрэй, Хурамхаанай, Баргажанай, Сэлэнгын аймагуудай колхоз, совхозуудта олон хурьгад абтаhан байна. Хурьгадай олоор гаража эхилхэтэй сасуу нарай түлэй үхэл гарзада оролго нилээд нэмээ. Республика дотор нарай хурьгадай гарзаталга бүхыдөө 0,25 процентээр, харин декадын туршада 2 дахин шихуу олошорhон байна.

Дээрэ толилогдоhон мэдээсэл согсолон харахада, Яруунын, Хоринн, Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудта абтаhан түлынь нилээд олоор гарзатана гэжэ тэмдэглэлтэй. ССР Союзай байгуулагдаhаар алдарта 50 жэлэй ойн баярта жэлдэ Буряадаймнай колхоз, совхозууд бүхыдөө 700 мянган хурьга абажа түлжүүлхэ түсэбтэй юм. Энэ хараалhан даабаряа саг болзортонь сүм дүүргэхын тула ажахынуудай мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд хонишодто саг зуурын туhаламжа үзүүлжэ, ажалыень хинан шалгажа байха зэргэтэй.

Гадна эртүүр гараhан хурьгад эхынгээ hүндэ садахаяа болинтожо, үбhэ, талха таряанай зүйл горитойхоноор эдидэг болоо гээшэ. Тиимэhээ хабарай харалган үдэрнүүдтэ хурьгадаа тэжээлээр таhалдуулжа доройтуулхагүйн тула эхэ хонидыень кукурузын, горохобёосой гү, али ороохото ургамалаар хэгдэhэн силосээр hайса эдеэлүүлжэ, hү шэмыень нэмээхэ. али бүхы арга боломжонуудаа дүүрэнээр хэрэглэхэ шухала. Тэрэшэлэн март—апрель hаранууд та сагай уларил нилээд тогтуурингүй байдаг гээшэ. Энээниие хараадаа абан, хурьгадайнгаа байрые хуурайгаар, дулаанаар байлгаха гэжэ оролдохо бологдоно.

Нёдондо, юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ республика доторнай 177 хонишод хонин бүриhөө хурьга түлжүүлжэ амжаhан бэлэй. Гэбэшье байгша ондо зуутан-солотоной тоо үдэр үнгэрхэ тума олошорhон зандаа. hүүлэй мэдээгээр, аймагуудай колхоз, совхозуудта 40 шахуу хонишод 100 эхэ хонин бүриhөө 100, мүн дээшэшье хурьга түлжүүлжэ байнхай. Саашадаа хони үсхэбэрилгээ улам ашагтай болгохын тула бии хүсэеэ элсүүлэн ажаллаха болонобди.

Х. ДОРЖИЕВ,
Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын главна зоотехник.

...й фотокорреспондент ...ржаповай абаhан энэ фото дээрэ Ленинэй орденто ...-вагон заhабарилгын за... ...рүү электро-гагнууршан ...Цырендоржиевые харанат. ...рнай даалгагдаhан ажал... ...усалга ехэтэйгээр ханда... ...р бүриингөө даабариие ...нт дүүргэдэг юм. Мүнөө ...доржиев юhэдэхи табан ...үйбые 4,5 жэлэй туршада ...үүлхээр ажаллажа байн-

СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАДУУДТА КОНЦЕРТ ХАРУУЛВА

«Ажалша Эхэ орон, алдаршыш!» гэhэн үгэнүүд мартын 23-да Кремль соо, СССР-эй профсоюзуудай XV съездын делегадуудта зорюулан табигдаhан концертын эпиграф болоо. Юhэдэхи табан жэлэй үүсхэлшэд ба ударнигууд, манай алдарта хүдэлмэришэн анги режиссёр Д. Тихомировай табиhан гоё hайхан зүжэглэлгын геройнууд болобо.

Уран hайханай бүлгэмүүдэй эрхим коллективүүд, дуушад, хаташад, хүгжэмшэд, уранаар уншагшад ороной 30 городhоо нийслэл хотодо ерээд, өөhэдынгөө бэлиг шадабариие Эхэ орондоо, Ленинэй партида, совет арадуудай хани нэгэдэлдэ зорюулба.

Ехэ амжалтатайгаар үнгэрhэн концертдэ нүхэд Л. И. Брежнев, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев гэгшэд хабаадаба.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ УКАЗ

Сэлэнгын аймагай Новоселенгинскэ 116-дахи hунгуулиин округhоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ hунгалта үнгэргэхэ окружной hунгуулиин комиссиин бүридэл баталха тухай

«Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ hунгалта үнгэргэхэ тухай Дүримэй» 39-дэхи, 40-дэхи 41-дэхи статьянуудай үндэhөөр, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтооно:

Сэлэнгын аймагай Новоселенгинскэ 116-дахи hунгуулиин округhоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ hунгалта үнгэргэхэ нийтын эмхинүүдэй, ажалшадай бүлгэмүүдэй коллективүүдэй түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн окружной hунгуулиин комиссиие баталха:

hунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ **Раднаев** Цыденпил Цыбенович — Сэлэнгын архиин заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадhаа.

hунгуулиин комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Самойлова** Тамара Романовна — Новоселенгинскын дунда hургуулиин комсомолой эхин эмхиhээ.

hунгуулиин комиссиин секретарь **Ширеторов** Биликто Доржиевич — харгы замай-ашаглалгын 83-дахи участогай коммунис эхин эмхиhээ.

hУНГУУЛИИН КОМИССИИН ГЭШҮҮД:

Борисова Мария Романовна — харгы замай-ашаглалгын 83-дахи участогай профсоюзай эмхиhээ;

Галданова Мария Раднаевна — Химнын совхозой хүдэлмэришэд ба алба хаагшадhаа;

Доржижапов Чойдон Доржижапович — «Эрдэм» колхозой колхознигуудhаа;

Лхасарунова Гармацу Пылдоржиевна — аймагай потребсоюзай профсоюзай эмхиhээ;

Мункуева Мария Лубсановна — «Эрдэм» колхозой колхознигуудhаа;

Серых Василий Петрович — Сэлэнгын ой модоной-мелиоративна станциин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадhаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1972 оной мартын 24.

ХРОНИКО

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет нүхэр **Виктор Борисович ВОРОНОВЫЕ** Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи нийтын эдеэ хоолой управлениин начальнигаар томилбо.

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАГДАБА

Түрэhөөр таби наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, профсоюзда олон жэлдэ hайнаар хүдэлмэрилhэнэйнь түлөө «Буряад үнэн» газетын хүдөө ажахын таhагые даагша, редакциин месткомой түрүүлэгшэ Бато Аюшеевич Гылыков Соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Центральна Комитедэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаба.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

ОВОЩ, ХАРТААБХА ЕХЭЭР УРГУУЛДАГ БОЛОХО

Һаяхан — 1972 оной мартын 16-да КПСС-эй обком болон республикын Министрнүүдэй Совет Улаан-Үдэ хото шадархи Улаан-Үдын, Загарайн, Кабанскын, Прибайкалиин аймагуудай, тэндэхи ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, агрономууд болон хартаабха, овощ ургуулдаг түрүүшүүлэй зүблөө үнгэргэhэн байна. Мүн тэндэ Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй аймагуудай түлөөлэгшэд, республикын Министерствэнүүд болон ведомствэнүүдэй, бэлэдхэлэй болон худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай, советскэ, партийна органуудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадаа.

Зүблөөндэ хабаадагшад Улаан-Үдэ хото шадархи ажахынуудта овощ, хартаабха ехээр ургуулдаг болохо хэмжээнүүд тухай республикын Хүдөө ажахын министерствын главна агроном П. М. Сапрыкинай элидхэл зүбшэн хэлсэв. Мүн зүблөөндэ хабаадаhан аймгүйсэдкомуудай хүдөө ажахын управленинүүдэй начальнигууд: Улаан-Үдын аймагай П. А. Горбунов, Загарайн — П. И. Баиров, Прибайкалиин — Э. С. Коновалов, Кабанскын — А. А. Данько гэгшэд нэмэлтэ элидхэлнүүдые хэhэн байна.

Удаань олон хүнүүд үгэ хэлээ. Зүблөөндэ КПСС-эй обкомой секретарь В. Г. Бирюков, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. И. Дубровский гэгшэд хабаадажа, үгэ хэлэhэн байха юм.

Энэ зүблөөн тухай доро бэшэгдэбэ.

БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ БҮГЭДӨӨРӨӨ ТЭМСЭХЭ

Республикын Хүдөө ажахын министерствын главна агроном П. М. САПРЫКИНАЙ элидхэлhээ

Улаан-Үдэ хото шадарай ажахынууд республикынгаа нислэл хотын ажалшадые овощ, хартаабхаар, илангаяа овощёор хүсэд хангажа шаданагүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ овощ, хартаабха ургуулха шэглэлтэй «Пригородный», Калининай нэрэмжэтэ совхозууд байгуулагдаhан, Эрхирэгэй, Онохойн совхозууд эдэ продуктнуудые үйлэдбэрилхөөр мэргэжэhэн байна.

Тиигэбэшье город шадарай ажахынууд овощ, хартаабха ургуулха түсэбөө дүүргэнэгүй. Нёдондо город шадарай 4 аймагай 30 ажахын 14-ниинь хартаабха ургуулха түсэбөө дүүргэнгүй гараhан. 1971 ондо хартаабхын ургаса Загарайн аймагта гектарай 52 центнер, Улаан-Үдын аймагта—47,3, Прибайкалиин аймагта—65 центнер болоhон байха юм. Уhалууриин газараар элбэг, урдань хартаабха ургуулгаар суурхадаг Онохойн совхоз нёдондо гектарай миил 49 центнер хартаабха хуряагаа. Түсэбынь 80 центнер.

Калининай нэрэмжэтэ совхоз нёдондо 311 гектарта хартаабха таряад, гектарай оройдоо 36 центнер ургаса абаhан байха юм.

Нимэ муу ургаса абаhанай гол шалтагаан юун бэ гэхэдэ, эндэхи ажахынуудта агротехническэ эрилтэнүүд баримталагданагүй. Онохойн совхозой суута хартаабхашан Л. П. Шурыгина урдань гектарай 300 гаран центнер хартаабха хуряадаг байгаа. Энэ ажахыда хартаабха муугаар ургуулха ямаршье шалтаг байхагүй. Имагтал энэ хэрэгтэ анхарал табяагүйhөө болоно бшуу.

Улаан-Үдын аймагай ажахынуудта хартаабхын ургаса тон бага. Энээнэй ушар шалтагаание шэнжэлээд үзэхэдэ, хартаабха тариха газар мууса үтэгжүүлэгдэнэ. Нёдондо хартаабха тариха газарай гектар бүридэ миил 3,8 тонно наг шэбхэ гаргаhан, 1,2 центнер минеральна үтэгжүүлгэ оруулhан байха юм. Хартаабхын сортовой үрэhэн байхагүй. Энэ ургамалые үйлэдбэрилхэ хүдэлмэри мууса оньhожоруулагданхай. Хартаабха hуулгаха хүдэлмэри оньhожоруулагдаашье hаа, үрэhыень сеялкэ руу хэхэ хүдэлмэри гараар бүтээгдэнэ. Мүн хартаабхын үбhэ түүхэ, шоройень обоолхо хүдэлмэри гол түлэб гараар хэгдэнэ. Ургаса хуряалгын миил 24 процентнь оньhожоруулагданхай.

Зүгөөр хартаабха ургуулха талаар Кабанскын аймагай ажахынууд жэшээ харуулна. Урдань энэ аймагташье хартаабха баhал муугаар ургуулагдадаг, гектарай арайхан гэжэ 40 центнер ургаса хуряадаг hэн. Теэд hүүлэй 5 жэлэй туршада эндэхи ажахынууд гектар бүриhөө 80 центнерhээ дээшэ ургаса абаhан байна. 1971 ондо бүхы аймагаараа гектарай 80 центнер хартаабха хуряагаа. Тэрэ тоодо Кабанскын совхоз гектарай 118 центнер, эндэхи В. Я. Суворовой звено гектарай 184 центнер хартаабха ургуулжа абаа hэн. Мүн Оймороой совхоздо хартаабхын баян ургаса абадаг звенонууд бии.

Кабанскынхид ямар аргаар нимэ амжалта туйлааб гэхэдэ, тэдэнэр хартаабха ургуулха тусхай оньhожоруулагдаhан звенонуудые эмхидхэhэн байха юм. Тиигээд тэдэнэр гектар бүридэ 25 центнерhээ бага бэшэ үрэhэ таридаг, гектарай 20-30 тонно наг шэбхэ гаргадаг, 6 центнерhээ доошо бэшэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулна бшуу. Эдэ бүхы гаргашань баян ургасаар харюулагдана. Эндэ хартаабхын өөрынь үнэ сэн центнерэй 6,5—7 түхэригтэ хүрэнэ.

Кабанскынхид хартаабха hуулгаха, ургасыень хуряаха, томо жэжыень илгаха хүдэлмэрие оньhожоруулжа шадаа. Мүнөө үедэ хартаабха склад сооhоо гаргаха хүдэлмэри оньhожоруулха хэмжээн абтажа байнхай. Тиигэбэл, хартаабха үйлэдбэрилхэ бүхы хүдэлмэри эндэ оньhожоруулагдаха байна бшуу. Энэ шухала хэрэгтэ ажахынуудай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ехэ эдэбхи үүсхэл гаргадаг байна.

Хартаабхын бирагүй ургаса абтадагай үшөө нэгэ шалтагаан юун бэ гэхэдэ, город шадарай ажахынууд хартаабхын hайн, сортовой үрэhэтэй болохо гэжэ оролдоногүй. Жэл бүри тэдэнэр үрэhэ колхознигуудhаа, совхозуудай хүдэлмэришэдhөө худалдажа абадаг муу заншалтай болошонхой.

Хартаабхын hайн сортын үрэhэ ажахынуудта үгэхэ республикын Хүдөө ажахын туршалгын станци уялгаяа дүүргэнэгүй. Мүн «Пригородный» совхозшье энэ талаар гээгдэлтэй.

Хартаабхын hайн сортын үрэhэтэй боложо шадаагүйдөө баян ургаса абахамнай бэрхэтэй. Ажахы бүхэн хартаабхын үрэhэ хадагалха hайн байрагүй. Тиимэhээ жэл бүри үрэhөө гутаажа муудуулна. Саашадаа ажахы бүхэн хартаабха хадагалха hайн байра түхеэрхэ уялгатай. Хартаабхаяа уhалагдадаг газарта тарижа, минеральна үтэгжүүлгэ хүсэдөөр оруулха эрилтэ табигдана. Тэндэ гараhан буртаг ногоое хоро сасажа үгы хэхэдэ зохид.

Байгша ондо город шадарай аймагуудта 4608 гектарта хартаабха таригдаха юм. Тэрэнэй гектар бүриhөө 90-100 центнер ургаса абахаар хараалагдана. Уhалагдадаг газарта таригдаhан хартаабхын гектар бүриhөө 150-200 центнер ургаса абаха байна. Тиигэжэ энэ жэлдэ гүрэндөө 16450 тонно худалдаха аргатай байха.

Энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула ажахы бүхэндэ хартаабха ургуулха тусхай звенонуудые эмхидхэжэ, тэдэндэ трактор, машинануудые даалгажа, ажалайнь түлөөhые абаhан продукциинь зэргээр үгэхөөр тогтоохо хэрэгтэй. Хартаабха таригдаха газарта гектарай 40 тонноhоо бага бэшэ наг шэбхэ гаргаха, гектарай 6-7 центнер — (тук) минеральна үтэгжүүлгэ оруулха эрилтэтэй.

Город шадарай ажахынууд хартаабха тарилгада хэр бэлдэжэ байнаб гэжэ шалгажа үзэhэн байнабди. Тинхэдэмнай нэгэшье ажахы тарилгадаа бэлэн бэшэ байшоо. Ажахынуудта үрэhэ хүрэнгэ дутуу.

Овощ ургуулха талаар мүн лэ олон дутагдалнууд ушарна. Үнгэрэгшэ жэлдэ город шадарай бүхы аймагууд овощ ургуулха түсэбөө дүүргэээгүй. Загарайн аймаг тэрэнээ 62 процент, Улаан-Үдын аймаг—64, Кабанскын—20, Прибайкалиин—28 процент дүүргэhэн байха юм.

Эндэхи 30 ажахын миил 7-ниинь овощ ургуулха уялгаяа дүүргээ. Бүхыдөө нёдондо 5560 тонно овощ гүрэндэ дутуу тушаагдаа бшуу. Илангаяа Байгалай, Онохойн, Эрхирэгэй, Пригородный совхозууд гүрэндөө ехэ уритэй үлөө. Тиин эндэхи нэгэшье ажахы элдэб зүйлэй овощ ургуулха даабаряа дүүргээгүй. Тарилгын аяар 60 процентые капуста эзэлнэ ха юм.

Тиигэбэшье овощ hайнаар ургуулдаг түрүүшүүл бии. Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз гектарай 161 центнер, «Искра» колхоз—146,5 центнер, Ивалгын ОПХ—162 центнер ургаса гектар бүриhөө абаhан байгаа. Ивалгын ОПХ-гай Л. Б. Дымбреновагай звено гектарай 180 центнер овощ хуряаhан байха юм.

Овощ яахадаа мууса ургуулагданаб гэхэдэ, эндэхи нэгэшье ажахыда овощой севооборот гэжэ байхагүй. Овощ ургуулгада машина техникэ хэрэглэгдэнэгүй тооной. Жэшээнь, Улаан-Үдын аймагта овощ hуулгаха хүдэлмэриин 39 процентнь, зурууд хоорондохи элдүүрилгын 48 процент оньhожоруулагданхай. Тарилгын бог ногоон бүхыдөө гараар түүгдэнэ.

Ургамалнууд жэгдэ hайнаар таригданагүй. Тэндэ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ лагдана. Тарилга саг наар уhалагданагүй.

Эдэ бүхы дутагд шадаа тэсэхээр бэшэ, город шадарай ажах га гаран тонно овощ уялгатай. Тинхэдэ та бэшэ, харин үгэр hонгино, редис, ред бүхыдөө байха ушарта дээрээ гектарай 160 це ургуулагдахаар түс Тэрэ тоодо капуста центнерhээ доошо бэш

Мүнөө үедэ «Сортсемовощ» маг дой эдеэнэй үрэhэн ажахынуудhаа захил

Гадна, Мухар-Шэбэр ажахынууд чеснок, Б маг hонгино ехээр h рэндөө тушаахаар хай. Тэдэнэр адаг чеснок энэ жэлдэ гүр та оруулха уялгатай.

Эртын овощ ургуул нүүдээ үргэдхэжэ, т са ехээр абаха тээшэ зорилго болоно. Тэд хабар таригдаха те мянган дүрбэлжэн м шэллэгдээгүй. байhаар.

Город шадарай овощ тарилгадаа мүн гүйгөөр бэлдэжэ байна. дые бэлдэхэ хүдэлм татагдана. Уhалуурии нааб заhаха болон бусад ри hанаhанда хүрэмөөр данагүй.

Саашадаа гүрэндөө тай хартаабха, овощ тушаа анхарал табиха

Эдэ бүхы дутагдалнуу усадхажа, энэ жэлдэ таабхын баян ургаса аб КПСС-эй XXIV съезды бэрине бэелүүлхэ наг эрилтэ мүн.

ЭЛИДХЭЛ ТУШАА ҮГЭ ХЭЛЭЛГЭ

П. А. Горбунов— Улаан-Үдын аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник

Аймагай ажахынууд hүүлэй жэлнүүдтэ овощ, хартаабха ехэ таридаг боложо, тэрэниие гүрэндөө урданайхиhаа ехэ тушаадаг болоошье hаа, мүнөө сагай эрилтые хангажа шаданагүй. Тиимэhээ КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэрие бэелүүлхэ хэмжээнүүдые хараалхадаа энэ жэлдэ адагынь 63 мянга гаран центнер овощ, 83 мянган центнер хартаабха ургуулжа абаха зорилго урдаа табинхайбди. Тиигэжэ хартаабха абалга 1,5 дахин дээшэлхэ хараатай.

Хараалhан энэ зорилгоёо бэелүүлхын тула юу хэжэ байнабибди? Овощ тариха газараа бүри намар байхада хахалаа hэмди. Энэмнай элдэб хорхой шумуултай тэмсэхэдэ туhатай бшуу.

Овощ, хартаабха тариха газар, үйлэдбэриин түсэб, ажалай түлөөhэн хаа хаанагүй тодорхойлогдонхой. Бүхы ажахынуднай овощой үрэhэ хүрэнгөөр хангагданхай. Рассада hуулгаха 18 мянга гаран рама бэлдэгдээ. Тиигэбэшье зарим ажахыда тэрэ дуталдана. Эртын овощ ургуулхада хэрэгтэй плёнко бэлдэгдэнэ.

Овощ, хартаабха тариха газарта наг шэбхэ зөөгдэнэ. Теэд «Улаан Оронго», «Искра» колхозуудта энэ хүдэлмэри мууса ябуулагдана.

Ажахынуудтамнай рассада hуулгаха 15 машина, уhа сасаха 35 түхеэрэлгэ бии.

Эртын овощ ургуулха үбэлэй теплицэнүүд «Улаан Оронго» колхоздо, Ивалгын ОПХ-да, «Пригородный» совхоздо бии. Хабарай теплицэнүүдэй тоо 76 болонхой. Мүнөө тэндэ аргал зөөгдэжэ, тарилга хэхээр бэлдэгдэнэ.

«Пригородный» совхоздо теплицэ комбинат 5 жэлэй туршада баригдажа байна. Теэд мүнөө хүрэтэр тэрэ ашаглалгада үгтөөгүй байhаар. Эндэ «Межколхозстрой» управлениин барилгын предприяти мууса ажаллана.

Аймагай ажахынуудта овощ, хартаабха тарилга унжагайрдаг, тэндэ минеральна үтэгжүүлгэ бага оруулагдана, саг соонь буртаг ногоон усадхагданагүй.

1972 ондо хартаабхын тарилга 80 гектараар үргэдхэгдэхэ байна. Тиимэhээ 17 мянган центнер хартаабхын үрэhэн дуталдана. Энэ жэлдэ гектар бүридэ адагынь 22-23 центнер хартаабхын үрэ тарихаар хараалагдана.

Хартаабхын ургаса яахадаа бага байнаб гэхэдэ, тэрэнэй түлөө сэхэ харюусаха хүн байхагүй. Нэгэ хүн газар хахална, нүгөөдэнь тарилга хэнэ, гурбадахинь зурууд хоорондохи газар элдүүрилнэ. Нимэ байдалые болюулха, энэ жэлhээ хартаабха ургуулха тусхай звенонуудтай болохомнай.

Хартаабха 800 гектар сэбэр паар дээрэ таригдаха, 300 гектарын уhалагдадаг газарта hуулгагдаха юм. Бэшэ тарилгаяа hайн газарта хэхэ hанаатайбди. Хартаабхын тарилгада наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ бага оруулагдадаг байhан. Мүнөө жэлдэ энэ алдуугаа дабтахагүй байнабди. Байгша ондо гектарай адагынь 8 центнер минеральна үтэгжүүлгэ оруулха хүсэлтэйбди.

Овощ хадагалха байрануудай проект манай эндэхи байгаалиин эрхэ байдалда тааранагүй гэхээр. Энээн тушаа бодомжолхоор болоо.

П. И. БАИРОВ— Загарайн аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник

Элидхэл соо хэлэгдэhэн дутагдалнууд манай аймагай ажахынуудта ушардаг байна. Саашадаа хартаабха, овощ hайнаар ургуулдаг болохо хэмжээнүүд абтажа байна.

Байгша ондо хартаабхаяа гол түлэб намарай эртын, паар дээрэ, уhалагдадаг газарта тарихабди. Хартаабха hуулгаха 21 машина бии. Тэрээгээрээ тарилгаяа 15 үдэртэ дүүргэхэ аргатайбди. Гектар бүридэ 25 центнер үрэhэ тариха байнабди.

Овощ, хартаабха ургуулаад, тэрэнээ тушааха үедэ бэрхэшээлнүүд олон ушардаг. Илангаяа «Горплодоовощфрукт» мууса ажалладаг. Саашадаа магазин ажахы хоёрой хоорондо сэхэ холбоо байгуулхада зохид гэжэ hанагдана. Юуб гэхэдэ, Эрхирэгэй совхоз столовонуудай тресттэй сэхэ холбоотой байхадаа, тэдэнэр бэе бэедээ туhалалсажа, ямаршье үлүү үгэ гарадаггүй, бүхы юумэниинь урагшатай ябадаг байха юм.

Овощ, хартаабха уhалха машинанууд олон хэрэгтэй болодог байна. Теэд мүнөө эдэ машинануудые заhабарилха гэхэдэ, элдэб частьнууд, хэрэгсэлнүүд дуталдана.

Э. С. КОНОВАЛОВ— Прибайкалиин аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник

Нёдондо овощ, хартаабха тариха түсэбөө сүм дүүргээ hэмди. Наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ тэндэ яhала оруулагдаа hэн. Теэд зундаа үер боложо, ургасыемнай hалгааhан, гүрэндэ овощ, хартаабха худалдаха түсэб дүүргэгдээгүй үлөө. Үертэ абтаагүй гансал «Путь к коммунизму» колхоз гүрэндэ овощ, хартаабха худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ hэн.

Энэ жэлдэ эдэ ургамалнуудай баян ургаса абахын тула тарилгаяа гол түлэб намарай паар дээрэ хэхэбди. «Заветы Ильича» колхоз бүхы тарилгаяа нэгэ газарта хэжэ, хүндэ хүдэлмэриень бүхыдэнь оньhожоруулха гэжэ байнхай.

Овощ, хартаабха ургуулагшадай ажалай түлөөhэнэй гурим баталагданхай.

Үнгэрhэн намартаа хартаабха тариха газарта 4370 тонно, овощ тарилгада — 1880 тонно наг шэбхэ гаргагдаа hэн. Хартаабха ургуулха звенонууд бүхыдөө эмхидхэгдээ. Манай аймагта саг үргэлжэ ажалладаг иимэ звенонууд байгуулагдаhаар үнинэй.

Минеральна үтэгжүүлгэ хүрьhэндэ намартаа оруулжа болохо байгаа. Теэд тэрэмнай үшөө абтаагүй байhан юм.

Мүнөө жэлдэ 1200 тонно хартаабха, 1000 тонно овощ гүрэндөө худалдаха түсэбтэйбди. Энээнээ бэелүүлхэ байhамнай дамжаггүй.

Ажахынуднай 831 тонно минеральна үтэгжүүлгэ абаад байна. Энэмнай арайхан гэжэ овощ, хартаабхын тарилгада хүрэхэ байна.

Овощой үрэhэ тариха 2 сеялкэ бии. Бүхыдөө 6 хэрэгтэй юм. Хартаабха хуряаха комбайн үсөөн. Адагынь 5 комбайн абаха хэрэгтэй.

А. А. ДАНЬКО— Кабанскын аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник

Кабанскын аймагай ажахынуудта гектарай 150—180—200 центнер хартаабха ургуулжа болохо юм гэжэ түрүүшүүлнай гэршэлжэ үгэнэ. Манай ажахынууд ямар аргаар хартаабхын баян ургаса абадаг болооб?

Эгээн түрүүн хартаабха ургуулха тусхай звенонуудые эмхидхэhэн байгаабди. Тиигээд хартаабха hуулгаха 50—100-гаад гектар хүнгэн хүрьhэтэй газар шэлэгдэhэн. Тэрэниие заабол паар дээрэ тариха гэжэ оролдоhоной хэрэггүй гэжэ hанагдана. Юуб гэхэдэ, хартаабха тариhаар лэ буртаг ногоо гаргахагүйн тула хэдэн удаа борнойлдог байна бшуубди.

Хартаабхаяа бүхыдэнь машинаар hуулганабди. Үрэhэ тэдэ машинын бункер руу хэхэ хүдэлмэри оньhожоруулагданхай. Ургасаяа комбайнаар хуряанабди. Комбайн бүридэ 40—45 гектар хүртэнэ. Эрхим комбайнернууд 65 гектар хүрэтэр хуряадаг юм.

Малтагдаhан хартаабха тэрэ доронь томо жэжээрнь илгаха оньhожоруулагдамал пунктнууд байгуулагданхай. Кабанскын совхоздо иимэ пункт добо дээрэ түхеэрэгдэжэ, бүхы хүдэлмэринь оньhожоруулагданхай. Мүн хартаабха илгаха пункт Шергинскэ совхоздо бии. Иигэжэ хартаабха ургуулхада хүн зон олон хэрэглэгдэхээ болёо.

Мүнөө үедэ хартаабха хадагалха хүдэлмэрие гуримшуулхаар болоо. Хартаабха тусхай контейнернүүд соо хадагалбал зохид гэжэ hанагдана.

Аймаг дотор овощ ургуулха хүдэлмэри гээгдэлдэ оронхой. Овощ таридаг газар жэжэ, колхоз тогтохоhоо хойшо хубилгагдаагүй тооной... Тиимэhээ тэндэ элдэб хорхой шумуул, буртаг ногоон бии болошоно, тиимэ газарта ажалыень оньhожоруулха аргагүй болоно. Саашадаа овощ таридаг газараа шэнээр шэлэн олохо, оньhон аргаар тэрэниие уhалха хэмжээ абаха болонобди. Мүн тэндэ тусхай севооборот баримталха хэрэгтэй.

Аймагай ажахынуудта 6750 дүрбэлжэн метр хэмжээтэй теплицэнүүд бии. Тэдэнhээ энэ жэл 60—70 тонно овощ абаха байнабди.

В. Г. БОЛЬШАКОВ— мелиорациин болон уhанай ажахын министр

Город шадарай ажахынуудта овощ, хартаабха ехээр ургуулха арга боломжонууд гүйсэд бии. Эндэ уhалууриин hубаг ханаабууд, уhа бүлэхэ станцинууд, уhа сасаха машинанууд хүсэд хүрэхөөр бии. Жэшээнь, Онохойн совхозой Үнэгэтэйн уhалууриин системэ ямаршье сагта уhаар дутаа гэжэ байгаагүй. Теэд энэ совхоздо овощ, хартаабха мууса ургуулагдана. Ушар шалтагааниинь гэхэдэ, агротехникын эрилтэнүүд нарипаар сахигданагүй, үрэhэ хүрэнгэ мууса хадагалагдана, ургасын түлөө харюусаха хүн байхагүй.

Уhа бүлэхэ, уhа сасаха машинануудые түргэнөөр бэлэн болгохо гээшэ мүнөө эгээн шухала зорилго болоно. Тэдэ машинануудта хүдэлхэ тусхай hайн хүнүүдые томилхо, тэдэнэрые hургаха тон шухала.

Л. Б. ДЫМБРЫНОВА— Ивалгын ОПХ-гай агроном, овощ ургуулагшадай бригадир

Овощ hайнаар ургуулхын тула нэн түрүүн hайн рассада саг соонь ургуулжа абаха хэрэгтэй. Оодон, бүдүүн эшэтэй рассада hайн гэжэ тоологдодог юм. Рассада үдхэнөөр hуулгажа, нарин, үндэр эшэтэй болгожорхибол, hайн ургаса абахань бэрхэтэй. Тиимэhээ бидэнэр рассада саг соонь, үдхэдэхэгүйгөөр таринабди. Рассадаяа поли дээрэ оройтуулангүй hуулгаха шухала.

Манай бригадада 30 гектар газар даалгагданхай. Тэрэнэй 14 гектарта капуста, 5 гектарта үгэрсэ, 7 гектарта помидор таринабди. Бэшэндэнь жэжэ божо юумэнүүд hуулгагдана. Мүнөө жэлдэ помидорой тарилга хоёр дахин үргэдхэхэ даабари абаад байнабди. Энэ ургамалые ургуулхада ажал ехэтэй гэжэ мэдээжэ ааб даа.

Овощ тусхай зурууд гаргажа hуулгагдадаг, тиимэhээ тэдэнэй хоорондохи газарые, бог ногоое трактораар элдүүрилдэг байнабди.

Бригадын хүдэлмэришэдтэ тарилгын хубинууд, ургамалнууд даалгагдажа, тэндэhээ хэды шэнээн продукци абаха даабари үгтэдэг юм. Иимэ гуримаар 5—6 жэлэй туршада ажаллажа, жэл бүри амжалта туйлагдана гээшэ. Хүдэлмэришэдэй ажалай түлөөhэн ургуулhан продукциинь зэргээр түлэгдэнэ.

Овощой баян ургаса абахын тула олон юумэ мэдэхэ хэрэгтэй. Ямар сагта уhалхаб, хэдыдэ ургасыень хуряахаб гэхэ мэтые алдажа болохогүй. Жэшээнь, хүйтэн үдэр бидэнэр тарилгаяа уhалдаггүйбди. Помидорой эшэдээ улайхые хүлеэhэнэй хэрэггүй, харин тэрэниие саг соонь суглуулжа, дулаан газарта улайлгахада ургасань ехэ байдаг.

Капустые рассадагүйгөөр hуулгадаг болообди. Энэ ушарта үрэhэ тариха сагые заахашье алдажа болохогүй.

Түсэбhөө гадуур продукци абаhанай түлөө хүдэлмэришэд урмашуулагдана, нэмэлтэ түлөөhэндэ хүртэнэ. Тиигэжэ ургаса хуряалгын hүүлээр хүн бүхэн 300—500 түхэриг нэмэлтэ түлөөhэ абадаг юм.

Ургаса хуряалгын үедэ шахардуу байдаг. Илангаяа автомашинанууд дуталдадаг. Теэд овощ тушаахада оньhон автомашинанууд Улаан-Үдын баазада удаан баригдадаг байна. Тэндэ ашаа буулгаха хүнүүд үсөөн байдаг юм. Саашадаа иимэ байдалые тэсэхын аргагүй.

Түсэбтэ юнэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ манай бригадын коллектив гектар бүриhөө 200—220 центнер ургаса хуряаха уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүблөөндэ хабаадагшад (зүүн гарhаа): Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой звеньевой Полихерия Горбатых, «Улаан-Оронго» колхозой агроном-овощевод Зинаида Батуева, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын звеньевой Елена Белых. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

В. И. ЛЕВЕНКО— Буряадай овощой сорт туршалгын участ даагша

Республика доторнай эртын овощ теплицэ соо ургуулдаг болохо талаар hүүлэй жэлнүүдтэ ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Мүнөө үедэ бүхыдөө 90 мянган дүрбэлжэн метр хэмжээтэй теплицэ бии, тэрэ тоодо 11 мянганиинь үбэлэй теплицэ байха юм. Ойрын жэлнүүдтэ теплицэнүүд бүри олоор баригдажа, 220 дүрбэлжэн метртэ хүргэгдэхэ хараатай. Тиигэжэ гансахан теплицэнүүд сооhоо 3640 тонно үгэрсэ абаха аргатай болохобди.

Мүнөө үедэ теплицын дүрбэлжэн метр бүриhөө 15 килограмм үгэрсэ дунда зэргээр абтана. Тиихэдэ Улаан-Үдын аймагай «8-е Марта» колхоз hүүлэй 9 жэлэй туршада теплицын дүрбэлжэн метр бүриhөө 20 килограмм үгэрсэ хуряана.

Теплицэ соо үгэрсэ, помидор болон бусад овощ ургуулха тухай агротехникэ манай сортучасток тодорхойлhон байна. Теэд тэрэ хүсэдөөр баримталагданагүй.

Теплицэнүүдые шалгаад үзэхэдэ, шэнээр тарилга хэхынгээ урда тээ хушалта шэлыень угаанагүй, тиимэhээ тэндэ харанхы байна. Заримашуул шэлнай hэршэхэ гээд, тэрэнэ «Улаан-Оронго» колхоз ри теплицынгээ хушал теэд шэлынь тэhэрдэг тарилга хэхынгээ урда цые hайса сэбэрлэжэ, хэхэ тон шухала.

Теплицэ соо ямар ху лэхэдэ зохид бэ гэжэ на. Тиигээд неделидэ хүрьhэндэ үтэгжүүлэ hайн. Бидэнэр минера жүүлгэ хуурайгаар дээрэhээнь уhалдаг бо ушарта ургаса нилээд Тиигэжэ бидэнэр дүрбэ бүриhөө 30 килограмм набди.

Хабарай теплицэ соо рэглэбэл, тарилгыень урид хэжэ болохо юм. дэ, плёнко доро тем теплицынхиhээ 5—8 лаан байдаг шуу.

Нёдондо таригдаhан гирые хабар эртэ уhа коор хушабал, май hара мангир ехээр абажа бол сада ургуулхадаа химич бодосуудые хэрэглэхэдэ

И. Е. СТУЛЕВ— Кабанскын совхозой главна агроном

1967 он болотор совхознай 273 гектар хартаабха таридаг hэн. Тиихэдээ бригада бүхэндэ 40 гектар тариха даабари үгтэдэг байгаа. Мүнөө тад ондоо болонхой. Хартаабха хоёр отделенидэ, овощ нэгэ отделенидэ таригдадаг болоо.

200 гектар хартаабха 4 тусхай звено ургуулна. Хартаабха тариха газараа hайса бэлдэдэгбди. Гол түлэб силостэ таригдаhан горохобёосой холисые хуряаhанай hүүлээр намарай эртын паар хахалнабди. Тиихэдээ тэндэ аргал шэбхэ тараагдана. Силосэй ногоо зөөhэн машинанууд гэдэргээ бусахадаа фермэ дээрэhээ шэбхэ абаашажа тэндэ буулгадаг заншалтай. Гектар бүридэ 25—30 тонно аргал шэбхэ оруулагдана. Аргал шэбхын 70 процентнь намарай паар хахалха үедэ тараагдадаг юм. Иимэ эртэ хахалагдаhан намарай паар хоёрдохёо хахалагдадаг. Мүн тэрэниие хабартаа тарилга хэхын урда тээ гүнзэгыгөөр хахалагшабди.

Хартаабха ургуулдаг звено 2 механизаторhаа бүридэнэ. Тиихэдээ нэгэниинь дүршэлтэй механизатор байдаг. Тэдэндэ хэрэгтэй трактор, машинанууд даалгагдана.

Тэдэнэр хабартаа тарилга хэхэ газараа бэлдэдэг, минера жүүлгэ оруулдаг. Х үрэhэн хабартаа дулаа газарта ургуулагдана.

Урдань гектар бүри центнер үрэhэ таридаг мүнөө 30—32 центнер бди. Тиигэжэ гектар мянган эшэ гарадаг бай

Звеногой гэшүүд х машинаар hуулгана. 4- үнгэрхэлөөр газараа бо Ургасын газарhаа бу дахин борнойлжо урд таабхын шорой обоол нэгэ удаа зуруу хоор зар элдүүрилэгдэнэ. Тии тарай 60—70 килограм ральна үтэгжүүлгэ ору Удаань шоройень хоёр у жо үгэдэгбди.

Хартаабхаяа хуряахаб үдэр түрүүн эшыень ам дажа абагшабди. Тиигэ ха хуряадаг комбайн

1969 ондо хартаабх баян ургаса абтаа гэхэ г тарай 146,3 центнер hэн. Зарим звенонууд ургаса абаhан. Тиигэжэ 83 мянган түхэриг хартаабхаhаа абтаа hэн сэбэр олзонь 15 мянга риг болоо.

Е. А. РЫЖАКОВА— Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой агроном-овощевод

Колхоздомнай 1968 онhоо хойшо овощ ургуулдаг тусхай звенонууд хүдэлнэ. Т. И. Громовагай звено hүүлэй 5 жэлэй туршада овощой баян ургаса хуряана, гектарай 367 центнер капуста абадаг.

Овощ hайнаар ургуулхын тула газарыень гүнзэгыгөөр хахалха, минеральна үтэгжүүлгэ хүсэдөөр оруулха шухала гэжэ ойлгонобди. Аммиачна уhа хэрэглэхэдэ ургаса ехээр дээшэлнэ.

Овощой үрэhэ тарихынгаа урда тээ элдэб холисо соо байлгадаг заншалтайбди. Һүүлэй жэлнүүдтэ рассадаяа машинаар hуулгадаг боложо амараабди. Рассадаяа гурбан болзорто hуулганабди.

Ургамалай гаража захалхада элдэб хорхой шумуулhаа хамагаалдаг, хоро сасадаг гээшэбди.

Звеногой гэшүүдэй ажалай түлөөhэн абаhан продукциинь зэргээр үгтэдэг. Жэшээнь, 1 центнер капуста тушаабалнь 2 центнер үгэрсын түлөө түлэнэбди. Түсэбhөө та таhан продукциин түлөө процент дээгүүр байха

Овощой элдэб сорт бди. Стахановка гэжэ сорт манай эндэ эгээн үгэнэ. Саашадаа ор өөhэдөө ургуулжа абаха хэрэгтэй гэжэ hананаб. дэ, баруун областьну рагдаhан үрэhэн манай байдалда зохихогүй шэ

Саашадаа овощ ург түхэреэн жэлдэ ажал олгохо шухала. Үбэлэй колхоздоо барихадамнай лажа хэрэгтэй.

Колхознай 275 гектар таабха таридаг. Теэд т хай звеногүй дээрэhээ тон бага. Саашадаа т нуудтай боложо, hайн сор хэрэглэжэ, ургасыень хэ саг ерээ.

Соёлшод— худөөгэй ажалшадта

ЗОНОЙ ЗОРИГ БАДАРУУЛМААР

...ай эли бодо дулаараа. ...эрүүн амисхал гэнтэ hу... хабарай игаабари дулаан ...д ерэбэ. Эгээл иимэ үдэр ...н совхозой агитбригадын ...отара, гүүртэнүүд дээгүү..., малшадта уран бэлигээ ...н, КПСС-эй XXIV съез... ...ериалнуудтай, манай тү... ...рон — СССР-эй байгуулаг... ...р 50 жэлэй ойе нэрэтэй тү... ...р угтаха тухай партиин ...й тогтоолтой танилсуулhан, ...гээрэлэй ехэ ажал ябуу... ...hахан бусажа ерэhэн бай... ...агитбригадынхид Сэлэн... ...аймаг дотор суурхана. Тэ... ...ажал хэрэгтэй танилсаха, ...совхозой соёлой ордондо ...үлөөтэй сагаа үнгэргэхэ ...дэhэн байнабди.

...гэгээрэлэй гуламтын үн... ...руул шулуун байшангаи ...рой дээрэ тодхогдоhон хү... ...репродукторhаа хүгжэм ... арадай дуунай аялга ...сэлгеэндэ холо хүрэтэр ... Сэлэн-Дүүмэ тосхоной ...сэхэ гудамжануудаар сог... ...литай хүнүүд hайндэрэй... ...убаланхай, бүлэг бүлэгөө... ...дэтэй, наадатайнууд, клуб ...убажал байгаа hэн.

...удэшэ Сэлэн-Дүүмын дун... ...уулиин багша «Уласхоо... ...байдал» тухай лекци ун... ...удаань уран hайханай бүл... ...дэй шэнэ программаар hо... ...той концерт харуулагдаха

...соо hаруул. урин ду... ...уран гоёор шэмэглэгдэн-хэй. Аржытар бэшэгдэhэн плакат, зурагууд, диаграммануд Сэлэнгын совхозой ажахые эли тодоор харуулна. Стенд дээрэ иимэ тоо, баримтанууд бэшэгдэнхэй: «Манай совхоз 1972 ондо 18.430 центнэр hү hааха, 6.830 центнер мяха үйлэдбэрилхэ, 1.552 центнер нооhо хайшалха, 227 мянган үндэгэ абаха, 43.440 центнер ороohо таряа хуряаха уялгатай».

Уран гоёор бүтээгдэhэн стендүүдтэ совхозой шударгы бэрхэшүүлэй дүрэ зурагууд харагдана. Хэд гээшэб эдэ түрүүшүүлнай, ямар амжалтануудые туйлажа, олоной дунда суурхааб гэбэл, үнгэрэгшэ жэлдэ hаамхай үнеэн бүриhөө 5.279 литр hү hааhан Социалис Ажалай Герой Надежда Лазаревна Тадвашкина, КПСС-эй XXIV съездын делегат, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн, Ажалай Улаан Тугай орденой кавалер, энэ совхозой суута hаалишан Долгоржап Дарижаповна Данзанова болон бусад эрхим малшад, механизаторнууд болоно.

— Эдэ нүхэднай совхозой ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхын түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэдэг, одоол нугаршагүй зоригтой, шэн габьяата баатарнууд мүн, — гэжэ совхозой партийна комитедэй секретарь Максим Жамсаранович Шагдаров хөөрэнэ.

Совхозой соёлой ордон хэдэн олон таhалгануудтай, залнуудтай юм. Хоёрдохи дабхартань — библиотекэ, уншалгын зал. Эндэ шэнэ газетэ, журналнууд табяатай, уншагшад—наhажаалшье хүнүүд, залуушуул, эдиршүүлшье олон. Тэдэнэй дунда жаран наhаяа дабаhан хонишон Гарма Лубсанов «Советскэ Союз» гэhэн журналые ехэл хапамжатай уншана. Тэдэнэй захада бишыхан пионер басаган «Залуушуулда — эрдэм hургаал» гэhэн томо журналые hонирхон харана. Сугларагшад — худэлмэришэд, малшад, багшанар, hурагшад хэрэгтэй номуудаа бэдэржэ, шэлэжэ абанад.

Коммунис партиин шухала шиидхэбэринүүдые шудалагшадта, политическэ hургуули, кружогуудта хабаадагшадта эндэхи библиотекэ ехэ туhаламжа үзүүлнэ. Тэдэндэ хэрэгтэй номуудай, газетын, журналнуудай выставкэ эмхидхэгдэнхэй.

— Мүнөө манай библиотекэдэ 16 мянган ном, 1.300 уншагшад тоологдоно. Жэлэй эхинhээ олонхидынь арбаад гаран номуудые абажа уншаа, — гэжэ библиотекарь Эльвира Георгиевна Ахминеева хөөрэнэ.

Совхозой соёлой байшангай совет, тэрэнэй директор Сергей Максимович Покацкий хамаг хүдэлмэриеэ ажахынгаа ажалтай нягта холбоотойгоор ябуулдаг юм. Тиимэл хадаа нүхэр Покацкиин хүтэлбэрилдэг агитбригада Сэлэнгын аймагай арадай уран бэлигэй харалга дээрэ нэгэдэхи hуури эзэлжэ, КПСС-эй Сэлэнгын райкомой, аймгүйсэдкомой грамотаар, радиоприёмнигоор шагнагдаа. Агитбригадын хүдэлмэридэ, тэрэшэлэн уран hайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ Сэлэн-Дүүмын дунда hургуулиин багшанар Светлана Очирова, Анна Агеева, Галина Резникова, Людмила Игумнова болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадана. Мүн лэ энэ агитколлектив hаяхан үнгэрhэн республиканска агитколлективүүдэй харалга дээрэ гурбадахи hуури эзэлжэ, үнэтэй сэнтэй шанда хүртэhэн байха юм. Гэхэтэй хамта, совхозой партком, дирекци, комсомолой комитет, хүдэлмэришэдэй профсоюзна комитет тэдэнэй ажалда саг үргэлжэ туhалдаг, тэдэниие hайшаан дэмжэдэг, хүтэлбэрилдэг. Агитбригадынхид недели бүхэндэ малшадай фермэ, отаранууд дээгүүр ябажа соёл гэгээрэлэй, ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаг, ном тараадаг байна. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд агитбригадын гэшүүдэй хэрэглэмжэдэ хүнтэн машина үгэдэгынь hайшаалтай юм. Энэ жэлдэ клубай хэрэглэмжэдэ совхоз 1400 түхэриг мүнгэ hомолhон байна.

Табан жэлэй турша соо гэгээрэлэй хүдэлмэридэ оролдосотой hайнаар ажаллажа, яhала ехэ дүй дүршэл олоhон Сергей Покацкий ажалдаа ханамжатай, нютагайнгаа арад зоной культурна эрилтые дүүрэнээр хангахын түлөө өөрынгөө бэлиг шадабариие дүүрэн харуулна гэхэдэ, алдуу болохогүй. Эндэхи уран hайнанай бүлгэмэйхид программаяа улам hайжаруулжа, уран бэлигтэй хүнүүдые олоор хабаадуулдаг, тиихэдээ нютагай баримтануудые шадамараар хэрэглэдэг. Дуу, уран шүлэг, шог ёгто ханхинаса хэлэжэ, олоной магтаалда хүртэнэ.

— Манай клубта hара бүри, жэл бүри шэнэ юумэнүүд нэмээгдэжэ, бии боложо байдаг. Соёлойнгоо гуламтада ерэжэ сүлөөтэй сагаа үнгэргэхэдөө, сэдьхэлээ ханаги харигшабди,—гэжэ сэлэндүүмээрхин хэлсэдэг болонхой.

Эндэхи уран hайханай бүлгэмэй хэрэглэмжэдэ элдэб янзын хубсаhа хунар, гутал, костюмууд, духовой оркестр, баян болон бусад хүгжэмэй инструментнүүд, магнитофон бии. Агитбригадын гэшүүдэй тоодо лектор, эмшэн, библиотекарь, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд оролсодог. Тэдэ мэргэжэлшэд гансал зүжэг наада табидаг бэшэ, харин өөhэдынгөө мэргэжэлээр тусхай ажал ябуулдаг байна бшуу. Эдэ үдэрнүүдтэ клубай соведэй, агитколлективэй гэшүүд СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулжа гаргаhан түрэл партиингаа Центральна Комитедэй түүхэтэ шиидхэбэриие арад зондоо тайлбарилан ойлгуулха зорилго табяад, тэрэнээ шадалаараа бэелүүлнэд. Жэшээлхэдэ, hаяхан тус агитбригадынхид совхозойнгоо холын отара, гүүртэнүүдээр ябажа, концертнүүдые харуулhан юм. Мүн политическэ хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэhэн байна. Энэ нютагта оршодог Сэлэн-Дүүмын заhабарилгын-механическа заводой уран hайханай бүлгэм мүн лэ hайнаар хүдэлнэ. Тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэ Валентина Красикова бэлигтэйшүүлые шэлэн абажа, өөрынгөө бүлгэмэй ажалда хабаадуулжа шадаа. Энэ бүлгэмдэ залуушуулhаа гадна, наhажаалшье хүнүүд, — хамта 20 хүн болоно. Дурсагдагша заводто хоёр дуунай болон концертнэ бригада эмхидхэгдэнхэй. Заводой артистнууд хүдэлмэришэдэй урда өөhэдынгөө уран бэлигые харуулхаhaа гадна, Сэлэнгын совхозой томо томо фермэнүүд дээгүүр ябажа, концертнүүдые табидаг байна бшуу. Һаяхан «Русские посиделки» гэжэ программатайгаар хүршэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз ошожо, ехэхэн концерт харуулhан байна.

— КПСС-эй XXIV съездын табиhан зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ ажалшадые зоригжуулан, уран hайханай талаар тэдэнэй эрилтые хангаха хэрэгтэ манай бүлгэмэйхид ехэхэн оролдолго гаргажа эхилээ, — гэжэ Сэлэн-Дүүмын заводой партийна комитедэй секретарь Улаан Дагбаевич Гылыкпылов омогорхолтойгоор хөөрэнэ.

Сэлэн-Дүүмэ тосхоной соёлой гуламтануудай ажал ябуулагшад, эдэбхитэд иимэ оролдолго гаргажа, арад зоной дунда соёл гэгээрэлэй болон политическэ хүдэлмэри шадамараар, түгэлдэр удхатайгаар, hонирхолтойгоор ябуулна.

Р. БАЛДАНОВ.

Сэлэнгэ.

«...ЕДАГОГИЧЕСКА УНШАЛГА» ...ХИЛБЭ

...тическэ гэгээрэлэй байшан... ...зал соо республиканска ...огическа уншалга». Үсэгэл... ...иибэ. Мүнөө жэлэй «Педа... ...уншалга» СССР-эй бо... ...АССР-эй тогтоhоор 50 ...ойн угтамжада зорюулагда... ...айна.

...ээдэр болоhон пленарна ... дээрэ республикын гэгээ... ...министр С. С. Дмитриевэй ...эй болон Буряадай АССР-эй ...ор 50 жэлэй гүйсэhэн бол... ...республикын арадай гэ... ...хүгжэлтэ», Улаан-Үдын ...интернат-hургуулиин ди... ...М. П. Гульковой «Эдир... ...олоhон шадабариие ниитын элдэб ажал ябуулгада хэрэглэхэ ушар тухай» гэhэн элидхэлнүүд шагнагдаа.

Мүнөөдэр секционно хүдэлмэри болохо. Юрэнхы эрдэмэй дунда hургуулиин директорнүүдэй, үдэшын hургуулиин директорнүүдэй, буряад hургуулида заадаг ород хэлэнэй болон литературын, буряад хэлэнэй болон литературын, эхин классуудай багшанарай гэхэ мэтын —бүхы дээрээ арбан юhэн секци хүдэлжэ, дүн хамтадаа ная гаран элидхэл шагнагдаха, зүбшэн хэлсэгдэхэ.

Үдэшэлэн «Педагогическа уншалгын» дүн гаргагдаха, эрхим элидхэлшэдэй нэрэ элирхэ.

Ц. ДОНДОГОЙ.

ДЕПУТАДУУДАЙ ҺУРАЛСАЛ

Железнодорожно райсоведэй, гүйсэдком ажалшадай депутадуудай hуралсалай хэшээл hаяхан үнгэргөө. Тус хэшээлдэ эмхи зургаануудай болон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсаа. Гэхэтэй хамта хэшээлдэ хабаадагшад «Городской, городой районуудай ажалшадай депутадуудай Соведэй шэнэ «Хуули тухай» гэhэн асуудал хаража үзөө. Тэндэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь нүхэр К. Е. Маслов үгэ хэлэhэн байна.

Элидхэлэй hүүлээр депутадууд Буряадай геологическа управлениин конторын жолоошон С. Ж. Жамсаранов, авиазаводой слесарь Н. В. Елизов гэгшэд үгэ хэлээ. Тэдэнэр ажалшадай депутадуудай Соведэй шэнэ хуулида түшэглэн, hунгуулиин округуудта хүдэлмэри яажа үнгэргэдэг, депутадуудай бүлэгэй, саг үргэлжын комиссиин хүдэлмэридэ ямараар хабаададаг тухайгаа хөөрэжэ үгөө.

Ф. СЕРЫШЕВА.

МАНДА ХАРЮУСАНА

«ТҮРГЭН ТУҺАЛАМЖА ХЭРЭГТЭЙ»

Газетымнай февралиин 24-нэй номерто иимэ гаршагтай корреспонденци толилогдоо hэн. Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой хонишон Д. Цыбиковэй гэртэ нёдондонhоо хойшо пеэшэн табигданагүй. Тиимэhээ отарын хонишодой хоёр бүлэ арбаад үхибүүдтэйгээ нэгэ багахан гэртэ ажаhууна, ёhотоор амарха арга тэндэнь үгы гэжэ тэрэ корреспонденци соо шүүмжэлэгдэhэн байна.

«Элирүүлэгдэhэн дутагдал зүб байба. Хонишон Д. Цыбиковэй гэртэ шэнэ пеэшэн табигдаба» гэжэ Зэдын аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ С. Б. Жаргалов газетын редакцида мэдээсэбэ.

„Саг соогоо абтанагүй“

Манай газетын байгша оной январиин 21-нэй номерто иимэ гаршагтай бэшэг толилогдоhон юм. Загарайн аймагай Первомаевка тосхондо ажаhуудаг нүхэр Цыреторов Д. захил хэhэн газетээ саг соонь абанагүйб, нютагаймнай почто зөөхэ хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй гэжэ бэшэhэн байгаа.

Тэрэ бэшэг соо хэлэгдэhэн дутагдал зүб гэжэ элирүүлэгдээ. Мүнөө нүхэр Цыреторов Д., мүн Первомаевка тосхондо ажаhуугшад республиканска газетэнүүдые гараhан үдэртэнь абадаг болоо. Почто зөөхэ хүдэлмэри аймаг дотор саашадань hайжаруулха талаар зохихо хэмжээн абтаа гэжэ КПСС-эй Загарайн райкомой секретарь Ю. Сахаровский манай редакцида мэдээсэhэн байна.

ТАЛЛИНАЙ «ТЕКСТИЛЬ» ФАБРИКЫН ГАРГАДАГ ҮҺЭГҮЙ МЭЛИГЭР ДҮРБЭН ЗҮЙЛЭЙ ХИБЭСҮҮДТЭ ҺАЯХАН ГҮРЭНЭЙ ШАНАРАЙ ТЭМДЭГ ҮГТЭБЭ. ЖЭЛ БҮРИ ЭНДЭ 25 МЯНГАН ДҮРБЭЛЖЭН МЕТР ИИМЭ ЗҮЙЛНҮҮД ГАРГАГДАНА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: НЭХЭГШЭ КАРИН ТООМЕМАА БА МОНИКА АКЕРТА ГЭГШЭД ШАНАРАЙ ТЭМДЭГТЭ ХҮРТЭҺЭН ХИБЭСҮҮДЫЕ ХАРУУЛЖА БАЙНА.

ТАСС-ай фотохронико.

...ОССИН ЭГЭШЭ ДҮҮ РЕСПУБЛИКАНУУД

...ИДАХИ ШЭНЭ ТОСХОНУУД

МАХАЧКАЛА. Дагестанай карта дээрэ hаядаа 30 шэнэ нэрэ бии ...хонь. Каспиин далай шадархи губида хонишодой үбэлжэдэг ...агуудта нэрэ үгэжэ, бүридэлдэ абаха тухай Указ автономито ...убликын Верховно Соведэй Президиум hаяхан батлан абаба.

— Гэр байраhаань холо ниитын адууhа мал үбэлэй шэмэрүүн ...тэнэй үедэ харууhалдаг хонишодой ажабайдалда болоhон ехэ ...алалтануудые энэ акт элирхэйлэн харуулаа, — гэжэ Дагеста... АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Ш. М. ...ихалов ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлбэ. — Губида хэгдэ...илhэн шэнэ барилганууд хадаа малшадай hуудал байдалые ...и hайжаруулха гэhэн зорилготой юм.

Жэшээ болгон Хунзахска районой Хизраевай нэрэмжэтэ кол...й Самилах гэжэ hууринииe абаад үзэе. Эндэ хонишодой бүлэ ...эндэ 2—3 комнатотой квартира, гэр бүлэ болоодүй залуушуул... — хамтын hайн байра баригданхай. Тосхондо найман жэлэй ...ргуули, соёлой байшан, магазин, медицинын пункт болон бусад ...и.

Иимэрхүү байдал бусад олон нютагуудта үзэгдэнэ. Һүүлэй жэл...үдтэ адууhа малай байрануудта 130 гаран hургуули, медици... 70 пункт, 160 клуб ба библиотекэ нээгдэнхэй.

М. АМАЕВ.

...НҮХЭДЭЙ ТУҺАЛАМЖААР

ЧЕБОКСАРЫ. Эндэхи «Химтекстильмаш» заводой коллектив ...эхэхэ шэнэ түхэлэй станогуудые бүтээжэ эхилбэ. Тэрэнь ...алайхиhаа 2—2,5 дахин бүтээсэ ехэтэй юм. Чувашай машина ...эгшэд түрүүшын тиимэ станогуудые Москва шадарай пред...иятинуудта эльгээбэ.

Советскэ Союзай бусад республика ба областьнуудай аха дүү ...дуудай халуун туhаламжатайгаар иимэ станогууд бүтээгдэжэ ...ибэ. Станогуудай бүтээгдэдэг корпусой түхеэрэлгэнүүдые ород, ...раин, белорус, узбек инструментальщигууд эльгээнэ. Тэндэ ...аллаха хүдэлмэришэд Сибириин нэгэ заводто бэлдэгдэдэг байна.

Эндэхи станогуудые бүтээлгэдэ хилын саанахи хани нүхэд ба... хабаадалсана. Тус заводто хэрэгтэй шухаг детальнуудые Венг..., Болгариhаа абадаг байха юм.

А. СТУДЕНЕЦКИЙ.

...А ДҮҮНЭРЭЙ УУЛЗАЛГА

ГРОЗНЫЙ. «Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуу...даhаар 50 жэлэй ойдо бэлдэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоо... бэелүүлхэ хэрэгтэ эндэхи химигүүдэй соёлой ордон ехэ үүргэ ...ргэнэ. Пролетарска интернационализмын үзэл суртал, аха дүү ...дуудай хани барисаа бэхижүүлхэ асуудалнуудаар тэндэ үдэшэ... үнгэргэдэг болоо. Эндэ эмхидхэгдэhэн интернациональна ...hаяхан болоhон нэгэ тиимэ үдэшэнүүдые эмхидхэнэ.

... ...ганай клуб тиимэ үдэ эшые Грозненско химиин ком...адай комсомолшууд эмхидхэжэ, эндэхи барилга дээрэ хүдэлдэг ...риин залуушуул тэдэндэ айлшалба. Сугларагшад хани халуу...ар хөөрэлдэhэн, сувенирнүүдээ андалдаhан, элдэб наада эмхид... байна.

Аха дүү оронуудай залуушуулай үмэнэ Советскэ Союзай арад ...й гаталжа гараhан зам тухай соёлой ордондо сугларhан залуу...улда ажалай ветеранууд хөөрэжэ үгэбэ. Интернациональна хани ...исаанай клуб Венгриин, Вьетнамай залуушуултай уулзалга ...гөө.

Г. НАСОНОВ.

...АЗИНУУД ОЛОШОРНО

КАЗАНЬ. Городой Ленинскэ райондо эдеэ хоолой зүйлнүүдэй то... магазин нээгдэбэ. Тус магазинда эдеэ хоолой элдэб янзын зүйл ...гданхай.

Байгша оной дүүрэтэр Казань да эд бараанай, эдеэ хоолой үшөө ..., тиихэдэ энэ табан жэл соо хамтадаа 80 магазин нээгдэхээр ...лагдана. Табан зуу гаран наймаалагшын хүдэлхэ худалдаа ...анай түб энэ городто нээгдэхэ юм.

Альметьевск, Лениногорск хотонуудта, Камска автогигантын ...дажа байhан Набережные Челны городто, мүн Нижнекамскда ... магазинууд нээгдэнэ. Томо тосхонуудта худалдаа наймаанай ... бодхоогдоно. Тэндэнь эд бараанай, эдеэ хоолой, ажахын хэрэг...й магазинууд, кафе, столово болон ресторан байдаг юм.

Худалдаа наймаанай эмхинүүдэй олошорходо эд бараанай эрье... ехэ болоно. Табан жэлэй турша соо эд бараанай эрьесэ 1 мил...он түхэригоор нэмээгдэхээр хараалагданхай.

А. ДЬЯЧЕНКО.

ХИЛЫН САНАГАА
ТЕЛЕФОН * ТЕЛЕГРАФ * РАДИО

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой КОМИССИДА

ТАСС

ООН-ой хүнэй эрхэ хамгаалха комисси зүбшэхэ зүйлнүүдэйнгээ гол асуудалнуудай нэгые — эзэмдэгдэhэн араб газар дээрэ хүнэй эрхэ Израилиин хаhан дороомжолжо байhан тухай асуудал зүбшэжэ эхилбэ.

Араб оронуудта булимтарагшадай үйлэдэhэн зэрлиг муухай хэрэгүүд уласхоорондын хүндэтэй органуудай элидхэлнүүд соо тэмдэглэгдэhэн байна. Эзэмдэгдэhэн нютагуудhаа араб зониие зорюута намнан гаргажа, булимтаран эзэлхэ зорилго Израилиин булимтарагшад табина.

ПАРИЖ

Коммунистнуудай зэргэ ургана

ТАСС

Франциин Компартиин зэргэ улам ургана. 1971 оной декабриин 1-hээ хойшо 1426 эрэгтэй, эмэгтэй французууд Коммунис партиин Парижай федерациин зэргэдэ ороhон байна.

ТОКИО

Ехээр hанаагаа зобоно

ТАСС

Хитад орон ООН-ой гэшүүн болоhонhоо хойшо ядерна тэhэлэлгэ гурбадахяа хээ гэжэ «Джапан таймс» газетэ редакционно статья соогоо бэшэнэ. Энэ тэhэлэлгэhээ агаар муухай болгохо, аюул тохёолдуулхаhаа гадна, мүн «эб найрамдал» тухай мэдүүлгэнүүдые тунхаглаhан «бага оронуудай аша туhые хамгаалагша гээшэбди» гэжэ харуулхые оролдоhон Пекинэй засагаархидай билдагууша аашые элишэлнэ.

Японой Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын информациин ба соёлой департамент Хитадай ядерна тэhэлэлгые эрид буруушааба.

Байгша оной январь hарада ядерна тэhэлэлгэ хэhэнhээ хойшо Хитадай Арадай Республика тиимэ тэhэлэлгэ арбан дүрбэдэхеэ хэбэ гээд МИД-эй мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Атомна бомбодолгоhоо дэлхэй дээрэ анха түрүүн хохидоhон манай орон эрид буруушаана.

Хитадай ядерна тэhэлэлгэ хэhэниинь амгалан тайбанаар ажаhууха гэдэг япон арадай, бүхы хүн түрэлтэнэй хүсэл эрмэлзэлые тоогоогүй ябадал болоно.

ВАШИНГТОН

СИСКОГОЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Дүтын Зүүн зүгтэхи «хүсэнүүдэй тэнсүүриие» hэргээхын тула США хэмжээнүүдые абаа, Израильда сэрэгэй туhаламжа үзүүлжэ үргэлжэлхэ байха гэжэ США-гай гүрэнэй секретариин туhалагша Джозеф Сиско түлөөлэгшэдэй палатын гадаадын хэрэгүүдэй комиссида үгэ хэлэхэдээ мэдүүлhэн байна. Энэ районии «сэрэгэй зэбсэгээр хангалгыиe хизаарлаха тухай» Америкын дурадхалнуудые Советскэ Союзай анхаралдаа абаагүй дээрэhээнь США-гай правительство Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлдэ буу зэбсэг үгэнэ гэhэншүүгээр Сиско баталан хэлэбэ.

КАИР. (ТАСС). «Араб гүрэнүүдэй ба Израилиин хоорондо хёмороонoй гаража эхилhэнhээ хойшо Холбоото Штадууд Израилиин тала барижа, сэрэгэй, экономическа ба политическэ али бүхы туhаламжа Тель-Авивта үзүүлнэ. Дүтын Зүүн зүгтэхи хёмороое политическэ талаарнь гүримшуулхын тула Египедэй, бусад оронуудай гаргадаг оролдолгые таhалдуулhан байна» гэжэ «Аль-Ахбар» газетэ Сискогой мэдүүлгэ шэнжэлхэдээ бэшэнэ.

«Араб оронуудта Советскэ Союзай үзүүлдэг туhаламжые господин Сиско зорюута хазагайруулна гэжэ газетэ бэшэнэ. Эзэрхэг түримхэй ябуулгануудhаа хохидогшодто тэдэнэй гүйлтын ёhоор, уридшалан табиhан ямаршье эрилтэгүй туhаламжа Советскэ Союз арабуудта үзүүлнэ. Иимэ туhаламжа абаагүй hаа, арабууд Израилиин зэбсэгтэ эзэрхэг ябуулгые усадхан зайсуулжа шадахагүй байгаа гэжэ господин Сиско ойлгоно ёhотой.

САНТЬЯГО.

САЛЬВАДОР АЛЬЕНДИИН ДЕКРЕТ

ТАСС

Национальна конгрессэй ажал ябуулгые саг зуура зогсоохо тухай декрет Чилиин президент Сальвадор Альенде гаргаба. Эсэргүү талын элдэб эсын аргаар парламентда шургуулhан хуулиин проектдэ гар табихаяа тэрэ арсаhан байна. Энэ хуулиин проект орон дотор социальна хубилалтануудые бэелүүлгэдэ hаад тойбо татана, тодорхойлон хэлэбэл, гүрэнэй мэдэлдэ абтаhан предприятинуудые урдынь эзэдтэ бусааха эрилтэ табина. Хуулиин проектын саашанхи хуби заяан тухай эсэргүү тала баридаг христианско-демократическа партитай хөөрэлдөө хэхын тула Чилиин правительство тусхай комисси байгуулаа. Хэлсээнэй үрэ дүнгүүд тухай апрелиин 7-hoo наашагша президентдэ элидхэгдэхэ ёhотой.

БОНН

ХАРХИС ААША

ТАСС

Баден-Вюртембергын газар нютагай засагай зургаануудые hунгахын тула байгша оной апрелиин 23-да болохо hунгалтада хабаадахаяа шэнэ түхэлэй нацистнууд арсаhан байна. ФРГ ба Советскэ Союзай, ФРГ болон Польшын Арадай Республикын хоорондо хэгдэhэн договорнуудые hайшаадаг ба буруушаадаг талануудай хоорондо шанга тэмсэлэй орон доторнь боложо байhан оршон байдалда Германиин Федеративна Республикын политическэ ажал ябуулагшад эдэ hунгалтада анхарал ехээр хандуулна.

Адаглагшадай hанамжын ёhoop, шэнэ түхэлэй нацис национал-демократическа партиин шиидхэбэри хадаа Советскэ Союзай ба Баруун Германиин, Польшын ба Баруун Германиин хоорондохи договорнуудые эсэслэн баталхые буруушааhан, ФРГ-гэй эсэргүү партиин — христианско-демократическа союзай хүсэ нүлөөе бэхижүүлхэ гэhэн зорилготой.

МОНТЕВИДЕО

БУҺАЛГААН ЭХИЛЭЭ

ТАСС

Уругвайда ехэ буhалгаан боложо эхилээ. Промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд, городой транспортын, худалдаа наймаанай ба гүрэнэй эмхи зургаануудай, энгэй банкнуудай хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, докернууд, муниципальна ба хэлхеэ холбооной алба хаагшад ажалаа зогсообо.

Буhалгаанда хабаадагшад салиин хүлhыень дээшэлүүлхэ эрилтэ табина, парламентын зүбшэлэлгэдэ правительствын оруулhан «Дотоодын аюулгүй байдал тухай» хархис хуулиин проектые буруушаана.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Урда-Родезидэ үндэhэ яhанай илгаа гаргадаг ёhо гуримуудые США-гай засагаархидай дэмжэжэ байhыень буруушаан, Бернсайд портын (Луизиана штат) докернууд Урда Родезиhээ хромой руда тээжэ асарhан судныи ашаа буулгахаяа ог таhа арсаба. Докернуудта эсэргүү «зохихо хэмжээ абахабди» гэhэн засагаархидай заналташье туhалаагүй. Портын захиргаанай чиновнигууд ба нүхэдтөө урбагшад 25 мянган тонно руда суднаhаа буулгаа.

САНТЬЯГО. (ТАСС). Американ «Бэрронс нэшнл бизнес энд файнэшнл уикли» гэжэ, неделидэ нэгэ дахин гарадаг финансово-экономическа журналда толилогдоhон статья Чилидэ харша бүдүүлиг ааша, гаргуу ябуулга болоно гэжэ «Сигло» газетэ сэгнэнэ. Арадай нэгэдэлэй правительствын ябуулга, орон доторхи экономическа байдал тус статья соо зорюута хазагайруулагдаhан байна. США-гай банкнуудта байhан Чилиин бүхы компанинуудай мүнгые Америкын финансын засагаархидай хэрэглэхыень хориhон уряа хадаа президент Сальвадор Альендиин правительствые унагааха hанаатай уласхоорондын хархис этэгээдүүдэй ээлжээтэ ябуулга болоно гэжэ Чилиин олониитэ тоолоно.

Тобшо мэдээсэлнүүд

ДЕЛИ. (ТАСС). Индиин правительство ядерна зэбсэг гаргаха зорилго табинагүй гэжэ Индиин оборонын министр Джагдживан Рам парламентда мэдүүлээ. Инди ядерна элшэ хүсэ гансал амгалан хэрэгтэ ашаглаха юм гэжэ министр дахинаа батлаба.

АФИНА. (ТАСС). «Бүхэ грециин сүлөөрэлгын хүдэлөөн» (ПАК) гэжэ нюуса эмхиин II гэшүүдые нэгэ жэлhээ найман жэл хүрэтэр болзортойгоор түрмэдэ хааха гэhэн шиидхэбэри Афинын сэрэгэй онсо трибунал гаргаа.

Хойто Ирландиин ниислэл Белфастын юрын үдэрнүүд иимэ. Англиин правительство граждан эрхын түлөө тэмсэлшэдые ямаршье мүрдэлгэ, сүүдгүйгоор түрмэдэ хаана. Хойто-Ирландиин эрхэтэдые хэhээлгэдэ «онсо шалгарагшадые» Англиин правительство шагнаба. Энэ зураг дээрэ харуулагдаhан хүнүүд шагналда хүртэгшэдэй нэгэн бэшэ гү?

Прессенс бильд—ТАСС-ай фото.

МЭДЭЭЖЭ ПОЭДЭЙ ШҮЛЭГҮҮДҺЭЭ

Ленинэй шангай лауреат, авар элитэ ехэ поэт Расул Гамзатовай нэрэ бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болонхой. Уншагшад тэрээнэй удаадахи шүлэг зохёолнуудые хүлеэн байдаг. Ушарынь хадаа бэлигтэй поэдэй уран хурса мүрнүүд хүнэй зүрхэ сэдьхэл гүнзэгыгөөр дайража, арюун һайхан мэдэрэл түрүүлнэ ха юм.

***

Расул ГАМЗАТОВ

Хатуу архи хара хилээмэтэйгээр
Хадын хүн замдаа абажа гараха.
Уулзаһан нүхэрөө гэртээ урижа,
Ундалуулха, хооллохо ёһоёо сахиха.

Хадынхидта айлшад ехэ хүндэтэй —
Хадада айлшалхадаа эндүүржэ, харин
Хатуу архи хилээмэтэйгээр асарбаш —
Хара хилээмээр, архяар угтахал.

Хадын хүн дабаануудые дабахадаа,
Хутага, буугүй ябадаггүй бэлэй.
Уршагта аюул хурсалһан эриез
Үбсүү сээжэ руунь заладаг бэлэй.

Таанар зэбсэггүй манда ерэгты —
Танай элүүрые хадынхид аршалан,
Өөдөө дүүлиһэн харгыда хүргэхэ,
Өөрөө хосорбошье, айлшанаа абарха.

Замай хаһнигүй һаа, дуунтай нүхэсэн,
Зугаатай, хүхюутэй домог гаталхат.
Бишье заримдаа дуунтайгаа алхалан,
Бүтүү харанхые һэтэ дабадаг һэм.

Хаданууд, дуушадтал бэез һорисолдон,
Хабатай дуугаараа һарые илана.
Хадата нютагтамнай айлшалха гэбэл,
Харгыдаа нэгэш һаань, дуу абаарайгты.

***

Унана саһан, ноохондол сагаахан,
Урдаһаа һалхин үлеэнэ аргаахан
Хадада шимни даарана гүш даа,
Хадада шимни гансаардана гүш даа,
Хараасгай, аулайм һайхан хараасгай?
Саһан үүлэн мүрыем дайрана,

Наһан залуу — зүрхэмни яарана.
Хурдан морёор ерэхэб шамдаа,
Хара буркаяа хэдэрхэм шамдаа,
Хараасгай, аулайм һайхан хараасгай!

Хадын хүбүүнби — дабахаб үбэлөө,
Хадата орондо хабарнай дүтэлөө.
Сээжэдээ түймэр абажа ябанаб,
Сэдьхэл дураяа абаашажа ябанаб,
Хараасгай, аулайм һайхан хараасгай!

Хура бороон шуурганһаа түрэхэ,
Хада уулаар дэбхэрхэ, һүрэхэ
Хонгёо огсом хурдан горхоор,
Ханхиныш түргэн, ханхиныш горхоор,
Хараасгай, аулайм һайхан хараасгай.

А. БАДАЕВ буряадшалба.

ЖАРГАЛААР ДҮҮРЭН БҮЛЭ

Энэ айлда хүүгэдэй согтой хүхюун зугаа наадан нэгэтэшье замхадаггүй. Һаяын үдэрнүүдэй нэгэн наратай дулаан байжа, һургуулиин наһа хүсөөдүй багашуул гэртэ орохо дурагүй, бүхэли үдэртөө газаагуур наадаба. Тиихэдэ Ц. Б. Занаевай газаа үхибүүд бүришье олоор сугларанхай, шог шууяатай. Хоёр-гурбан айлай үхибүүд наадажа байгаа ёһотой гэжэ һанахаар бэлэй.

— Үгы, юугээ хэлэнэ гээшэбта. Эдэнэртнай нэгэ айлай үхибүүд шуу. Үшөө ашань наадалсана. Манай Сагаатада энэ айлһаа баян айл байхагүй,—гэжэ нэгэ үбгэжөөл хэлээд, гэртэ орожо, танилсахыемнай дурадхаба.

Хүнэй ерэһые обёорхошье сүлөөгүй наадажа байһан үхибүүд гансата һэр-мэр гэлдээд, бидэниие алдангүй шэртэжэ оробо. Булхагархан хасартай, мойһон хара нюдэтэй, энеэбхилэд гэһэн сэлмэг һайхан харасатай. Миһэрэл бүхэндэнь эжынь инаг дуран, уужам үхибүүн унтана. Тэрэнэй шүүд халта һэрихэтэй сасуу үхибүүдэй нэгэнь гүйжэ ошоод, аргааханаар хүдэлгэнэ.

— Иигээд лэ үнэһэндөө үрьежэ, тооһондоо торьёжо байдаг гээшэбди. Үхибүүднай ехэнүүд болонхой, одхон хүбүүмнай (Сережа гэжэ нэрэтэй юм) зургаатай болоо. Одоо ядахаар юумэн үгыл даа, гэжэ Цырендоржо Бальчинович хэлээд, сайгаа бусалгахаа плиткэ дээрэ табижархина.

— Хэды үхибүүтэй гээшэбта?

— Хэды гэжэ юу байхаб даа, юрэдөө. Арба нэгэн...

лэхэдэ, балай тиигэжэ ту... эсэжэ ябаһанаа һананаг... гэ хоёр үхибүүтэй ай... хүүгэд олонхи ушарта эр... сог гү, али яршаг үйлам... тай байдаг. Юундэ тиимэ... бэ? Тодо һонор харюу... бэрхэтэй юм бэзэ. Миний... да, үхибүүдээ дэн лэ хэм... сэ бөөмэйлнэ ха. Иимэ яб... буруу гээшэ. Үхибүүдые... шыханһаань тон зүбөөр... жа һургаха шухала,—гэ... жим Дашинимаевнагай нам... ханаар хэлэхэдэ, энэ... сэдьхэл тала шэнги уужам... һараар хододоо туяаржа б... жэ ойлгоо һэм.

Аяар арба нэгэн үхиб... дээрэнь гаргаха гээшэ ү... шье бэрхэтэй юм бэзэ. ... шье үнэр баян айлайхи ... жа, ядаржа ябаһанаа бал... даггүй. Ажал хүдэлмэриһ... шье үдэр гээгдээгүй, колх... хы хүдэлмэридэ шадал ... хабаадалсажа ябаа. Мүнөө ... наар хүдэлжэ байһан ... сээжые «Эхэ-Герой» гэжэ ... медаль, мүн «Ажалдаа ... һанай түлөө» медаль ш... гоёоно.

Жүгдэр гэжэ ууган хүб... гэр бүлэтэй болонхой, ко... хүдэлнэ. Гомбонь сэрэгэй а... ерээд, барилгашан болоо. ... басаганиинь Улаан-Үдын ... ажахын техникумдэ һура... жэлһээ малай аргашанай ... жэлтэй болоод, колхоздоо ... хөө ерэхэ. Цэбэг хүбүүни... нөө сэрэгэй албанда. Дол... уулзаагүйбди, хүдөө отара... манаар хүдэлхөө ошоһоор ... хахад болоо. Дугар хүб... аба эжы хоёртойгоо мал д... дэлнэ. Чимит долоодохи ... һурана, сүлөөтэй сагтаа гэр... дээ туһалдаг. Тиихэдэ Д... рима хоёрынь дүрбэдэхи ... һурана, мүн малай байра ... баһал харгылдаг. Хоёрдох... ста һурадаг Цырен-Долго... басаганиинь хэшээлһээ ер... гээ хамта зургаа наһатай С... доо номуудые уншажа үгэд...

Үнэр баян, зол жаргалта... тухай хэлэхэдэ иимэл да... хэдэ эхэ-герой аша, ту... ямаршьегүй ехэ болгол... һандаа баясана. Зүб лэ ... Эхын сэлмэг һайхан дуры... налгай абари зангые аша ... рынь халан абадаг шуу.

налархай сэдьхэл, алхаса бүхэндэнь эсэгынь түхэл маяг хуу бии хэбэртэй. Теэд булта адли бэшэ, онсо өөрын абари зантай.

— Аба һаяшаг ажалһаа ерээ. Эжымнай иигээд лэ ерэхэ байха даа,—гэжэ дүрбэдэхи класста һурадаг Дарима басаганиинь мэдүүлээд, гэртэ орохыемнай уриба.

— Эжы аба хоёртнай хаана хүдэлнэб?

— Мал дээрэ хүдэлдэг,—гэжэ Даримын хэлэхэдэ, тээ саанахана байһан Даша хүбүүхэй тодон оролсоод:—Буруунуудые харууһална. Тэдэнь томонууд болонхой, би тэндэһээ һаяхана ерээб,—гэжэ тордиһогүйгөөр дуугарба.

— Тиихэдээ аба эжыдээ хамһалсана ха юмши?

— Тиимэ, бидэ булталаа аба эжы хоёртоо туһалдагбди,—гэжэ Даша хэлээд, бидэнтэй хамта гэртэ оролсобо.

Цырендоржо Бальчинович ажалһаа һаяхан ерээд байгаа. Үгэ зугаа дутаахагүй, хүндэмүүшэ, урин налгай зантай гээшэнь. Үхибүүдтэйгээ хөөрэлдэжэ байхыень шагнахада аятай зохид. Абынгаа хэлэһэн соо үхибүүдынь ябажа, гар үзүүрэй юумэ хам-хүм хээдхинэ. Шабар пеэшэнэй саана, гэрэй углуудахи үлгы соо бүри бишыхан

Цырендоржо Бальчиновичтай хөөрэлдэһөөр байтарнай гэрэй эзэн эхэнэр орожо ерээд, урдахи гэртэ орохыемнай уриба. Хоёр гэртэй айл байшоо. Намжим Дашинимаевна даруу номгон, хүндэмүүшэ эхэнэр. Хараха янзада минуташье тухай миин һуунагүй, бидэнтэй хөөрэлдэхэ забһартаа гэр соохи ажалаа нягта наринаар хэжэрхинэ. Ажалша бэрхэ гарнууд соогуурнь ямаршье юумэн аятайханаар эрьелдэжэ, уданшьегүй өөрынгөө һуурида табигдашана. Иимэл хадань үхибүүдынь ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлэгдэнэ гээшэ.

Һаяхана һэреэд, тэршэлжэ хэбтэһэн ашаяа үлгы сооһоонь мээхэйлэн абаад, нойтыень хуурайлаадхина. Улайтараа хөөрүүлһэн һүөөр угжахадань, тэрэнь һөөл хомхойгоор хүхэхэ юм. Арба нэгэн үхибүү тэнжээжэ, ямаршьегүй хүл дээрэнь гаргаһан хадаа гайханагүй. Харин аша хүбүүнэйнгээ садаад, угжаяа түлхихэдэнь, булхагархан хасарыень һөөл зохидоор үндөөд абаа һэн. Яахаб даа, ашаһаа амтатай юумэн үгы гэлсэдэгнай одоол энэ хаш.

— Иимэ олон үхибүүдые хүмүүжүүлжэ үрдиһэндэм олонхи бэреэдүүд гайхалсадаг. Сэхыень хэ-

М. ОСОД...
манай ко...

Зэдын аймагай
Доржо Банзаровай
нэрэмжэтэ колхоз.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эхэ-Герой Н. Д. Занаева.

С. БАЛДУЕВАЙ фо...

ТОЛИ

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

- Эхэ-Геройдо магтаал
- Уран шүлэг, басни, хүгжэм
- Шэнэ ном тухай

СКРЯБИНАЙ ХҮГЖЭМ ЗЭДЭЛБЭ

Ородой хүгжэмэй элитэ ехэ найруулагша А. Скрябинай дурасхаалда зорюулагдаһан концерт Зүүн Сибиирин соёлой институдта болобо. Хүгжэмэй теориин кафедрые даагша Г. Б. Крыжановская композиторай зохёохы ажал ябуулга тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Гэхэ зуура А. Скрябин имагтал композитор бэшэ, пианист байһан. Тэрэнэй зохёохы болон гүйсэдхэхы ажал ябуулга XX зуун жэлэй эхинтэй, Россин гүрэнэй хаан шэрээе доһолгожо эхилһэн революциин долгиной амисхаалтай нягта холбоотой байһан гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Тиимэһээ хүгжэм зохёоходоошье, тэрэнээ гүйсэдхэхэдөөшье, А. Скрябин шэнэ маягтай байһанаа харуулһан юм.

Элидхэлэй һүүлдэ Лидия Свирина, Лариса Ростовцева гэгшэд фортепиано дээрэ Скрябинай зохёолнуудые гүйсэдхэбэ. Жэшээнь, бэрхэ пианистка Лидия Свирина композиторай хоёрдохи сонатые наадахадаа, шагнагшадай сэдьхэлдэ далайн амисхал һануулаа. Сонатын нэгэдэхи хубиие гүйсэдхэхэдөө, нүхэр Свирина уянгата мэдэрэлтэй пианистка байһанаа гэршэлээ.

А. Скрябинай уянгата дневник гэжэ суурхаһан зохёолнууд олон. Фортепиано дээрэ гүйсэдхэхөөр найруулагдаһан прелюдинүүдэйнь арбан хоёрые Лариса Ростовцева бэрхээр наадахадаа, сэдьхэлэй олон янзын мэдэрэл харуулжа шадаа.

Уран бэлигтэ композиторта зорюулһан концерт тон ехэ амжалтатайгаар үнгэрбэ.

А. БЕЛЯЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Лидия Свирина А. Скрябинай зохёол гүйсэдхэжэ һууна.

Авторай фото.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ

АМИДЫ САХАРИГУУД

Оройл дундахи голһоо эхилээд,
Он жэлэй ошохо тудам
Дүхэригөө зузаалһан
дүхэрэгтэй болохожо,
Сахариг дээрэ сахариг
нэмээжэ,
Олон тоото ойн мододууд
Ото наһаяа эдлэн байдаг.
Уян бэшэ хүдэр болжо,
Ургаһан жэлнүүдээ тоолон
һуудаг.
Ойдо ургаһан тэдэ мододые
Отолон тэбхытэр хюрөөгөөр
унагаажа,
Хамаг сахариг голыень тоолохо
Хаба шадалай байгаал гээшэ
һаа,
Бүдүүн модоной хэды
хүрэһые
Бүрин мэдэхэлтэ алдуугүй
зүбөөр.
Ута наһа эдлэхэ тудамаа
Ойн модод бүдүүн болонол.
Гэдэһэн дотороо юутэй ааб
гэжэл
Гэнэхэн үхибүүд лэ куклаяа
эбдэдэг.
Наһанайнь тоое мэдэхын лэ
ушараар
Нарһые унагаагаад юун
болохоб?
Хуша модоёо һамартай гээд
лэ,
Хуһа модоёо уяхан гээд лэ,
Уулзаһан уляаһаяа аригуун
гээд лэ,
Ушарһан хасууриияа ногоохон
гээд лэ,
Үбгэд хүтшэд, үхибүүдгүй
булта
Үнгэрөөд хажуугаарнь ошоошо
дээрэл.
—Үшөөл үндэр ургагты! —
гэжэ
Үгээ хэлээд талниһан дээрэл.
Дуулгажа һониноо
хөөрэдэггүйшье һаа, модод
Дууһандаа юундэшьеб хүндэл
адлишуу,
Хүндэл адляар наранда
игаадаг,
Хүнһөөл ехээр унда уудаг.
Үргэн дэлхэйн хүн бүхэн
Үхибүүн түрэһэн сагһаа
эхнлээд,
Ухаан бодолой урахан
сахаригые
Уураг тархидаа суглуулан
нөөсэлдэг.
Арьягар томо нарһа тэбэреэд,
«Ахамни,»—гэжэ хэрбээ хэлээ
һаам,
Намайе хараад, һобинтоо
гэлсэжэ,
Нэадэлха шалтаг бии аал,
нүхэдүүд!

Сергей МИХАЛКОВ

Зоримгой дурадхал

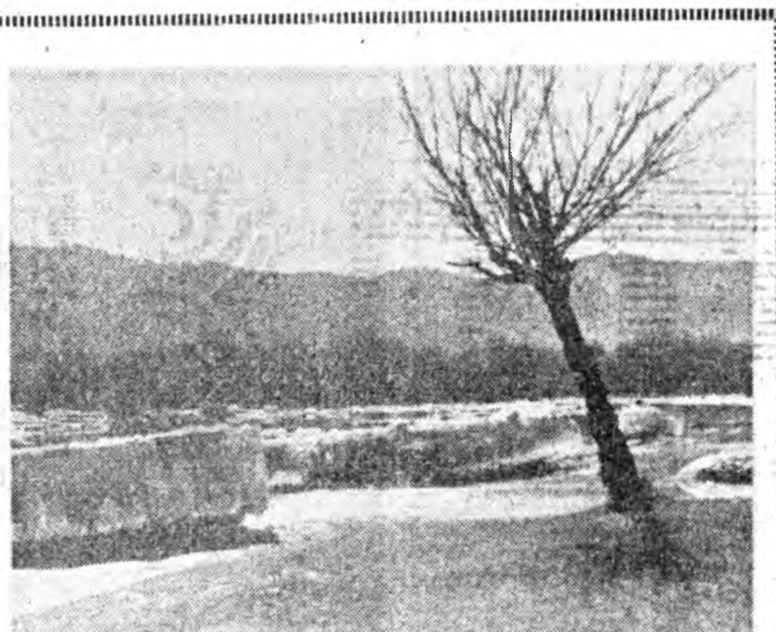
Басни

«Алуурша Үнэгые яаха хээхэ бэлэй?
Амар заяа манда үзүүлхээ болибо!—
Гэһэн үгэнүүдые Эрэ тахяа хэлээд,
Гэрэй шубуудай зүблөө нээгдэһэндэ тоолобо.—
Айлай газаагуур найгаргадаг шубууд булта
Арьяатанай нүхэндэ абаашагдаад байхамнайл,..
Үгэ хэн хэлэхэб? Хэн ямар дурадхалтайб?
Үнэгые ямар аргаар һургахамнайб?...
Нэгэ шубуун арын һуурийһаа
Нэгэ иимэ дурадхал оруулаа:
«Хүрэжэ ерэхынь холоһоо дуулахаяа
Хүзүүндэнь хонхо уяхамнай хаяа?»
«Хонхын наярамсаар хоргодохобди!—гэжэ
Хонгор Нугаһан хэлээ һэн нэмэжэ.
«Зүб лэ даа — гэжэ Галуун дэмжэбэ.
Зүйтэй дурадхал гээд хаанаш хэлэхэб.
Зүбшөөхэгүй амитан байхагүйнь мэдээжэ,
Зүгөөр хэмнай Үнэгэндэ хонхо зүүлгэхэб?»
«Аа, энэмнай оньһото хэрэгэй асуудал!» — гээд,
Анха дурадхал оруулагша хэлээ.
Зохёоһон басниимни удха ойлгохо гэбэл,—
Зосоогоо иимэ юумэ һанаха хэрэгтэй:
Хэлэхэдэ — бэлэн,
Хэхэдэл — бэрхэтэй.

Гунга ЧИМИТОВ буряадшалба.

ХАРААСГАЙН ЗАМААР БЭШЭЛ БАЙГ

Шашагай шашаг абяатай
Шара торгон самсатай,
Хара атлас далитай
Хараасгай, хараасгай
шубуудууд!
Далита бүхы шубуудһаа
Дан хойно гээгдэжэ,
Хараасгайн бусажа ерэхэдэ,
Хаража гайхадаг байгаалби.
Жаахан ябахадаа нэгэтэ
Жаргалмагай эжыһээ:
— Хараасгай юундэ
хожомдоноб? — гээд
Халта асуугаа бэлэйлби.
—Хэр холо ниидэһэнээ
Хэмжэжэ гэдэргээ тэхэриһээр
лэ,
Бусад бүхы шубуудһаа
Булташаань һүүлдэ ерэдэг
гээ.
Эндээ гэжэ хэлсэхэдэ,
Эдир зарим поэдүүднай
Харгыһаа гэдэргээл тэхэридэг
Хараасгайдал адлишуул.
Жэшээтэ хүгжэмөөр
зэдэлээгүй
Жэжэхэн удхата зохёолнуудаа
Ходо ходол уншаһаар лэ,
Холо урагшаа ябанагүй.
Үнгэрэгшэ жэлдэ бэшэһэнээ
Үдэр бүри уншахажа
Барагхан поэт болоһоноо
Баглана ха юм, таһаггүй.
Шада яда бэшэһэнээ
Шалгахал ёһотойбди гэбэшье,
Үнгэрһэн сагай аршамаар
Үглөөе, мүнөөешье
хэмжэлтэгүйл.

Хабарай наранай элшэ шанга даа.

П. ЯХНОВЕЦКИЙН фото.

НОМОЙ ТАГ

„МИНИИ РЕСПУБЛИКЫН ҮГЛӨӨ"

Иимэ гаршагтай ном Зүүн Сибиирин (Эрхүү) номой хэблэлһээ гаража, наймаанда ороһон байна.

Авторынь наһажаал большевик Алексей Иванович Майоров болоно. Совет засагай байгуулагдаха үедэ Эрхүүгэй областиин Боохоной аймагта болоһон үйлэ хэрэгүүдые баримталан бэшэнэ. Нүхэр Майоров буряад арадайнгаа урданайнь байдалые, ёһо заншалые тон һайн мэдэнэ. Номой ехэнхи хубинь Буряадай АССР-эй хайшан гэжэ байгуулагдаһые элирхэйлэн харуулна.

Мэдээжэ партийна ажал ябуулагшад М. Н. Ербанов, М. И. Амагаев, В. И. Трубачеев гэгшэдһээ гадна, Буряадта болон Эрхүүдэ Совет засаг байгуулхын түлөө тэмсэһэн жинрэй большевигүүд тухай уран хурсаар, һонирхуулмаар бэшэгдэнхэй.

1896 онһоо КПСС-эй гэшүүн, хоёр дахин Социалис ажалай Герой Ф. Н. Петров оролто үгэ бэшэхэдээ, тус номые халуунаар һайшааһан, коммунизм байгуулалсажа байгаа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ тэрэнэй туһатай байһыень онсо тэмдэглэһэн байна.

Энэ ном хоёр бүлэгһөө бүридэнэ.

Колчагай хайшан гэжэ хэрзэгы муухайгаар аашалһые, хүн зондо уйдхар зоболон үзүүлһые, тиигээд хархис муухай атаманай үгы хэгдэһые нэгэдэхи бүлэгтөө тобшохоноор зураглан харуулна. Боохоной нютаг һууринуудаар коммунис бүлэгүүдэй байгуулагдаһан, нютагай эдэбхитэдэй ангиин дайсантай тэмсэһэн үзэгдэлнүүд илангаяа һонирхолтой. Анха түрүүшын буряад партизан отрядай командир П. С. Балтахинов, домогто ороһон Сибиирин гайхамшагта партизан Н. А. Каландаришвили, мүн тэрэнэй туһамаршан Михаил Асатиани гэгшэдһээ гадна, нютагай эдэбхитэдтэй, жэшээнь, хуушанай коммунистнууд Дариан Халтанов, Артём Битуев, Николай Шантанов, Гавриил Бутаков, Арсений Филиппов болон бусадтай танилсанабди.

Михей Николаевич Ербановта автор нилээд олон хуудаһа зорюулаа. Манай ороной элитэ полководец С. М. Буденный 1929 оной хабар Улаан-Үдэ ерэһэн юм. Энээн тухайда тон һонирхолтойгоор, тэрэ үеын эрхэ байдалда тааруугаар, тодо хурсаар харуулагданхай.

Забайкальеда болоһон үйлэ хэрэгүүдтэ номой хоёрдохи бүлэг зорюулагдана.

Хорёод онуудта үнэхөөрөөшье хүшэр байгаа. Нюдарган баяшуул, бөө, ламанар гэхэ мэтын ангиин дайсад харата муухай хэрэгээ далда нюусаар хэжэ, һаад тойбо татаад, нютагай, эдэбхитэдые углуугай саанаһаа буудадаг байгаа бшуу. Эгээ энэ хүшэр үедэ номой автор А. И. Майоров, Агын аймаг (Агын округ), һүүлээрнь Баргажан ошожо хүдэлһэн, Совет засаг байгуулха нангин хэрэгтэ нютагай эдэбхитэдтэ туһалһан байна.

Суута революционер Михаил Иванович Калининай Улаан-Үдэ ерэһэн тухай бэшэһэниинь мүн баһа һонирхолтой. Тус номдо нилээд олон фото-зурагууд хабсаргаданхай. Жэшээнь, элитэ совет полководец С. М. Бу...ный, М. Н. Ербанов, тэрэ үе... Буряадай арадай гэгээрэлэй... миссар байһан А. Дани... Прибайкалиин Губревкомой ... рүүлэгшэ П. П. Постышев, ... дээжэ большевик-революционе... нүүд В. И. Трубачеев, М. ... Сахьянова, Ф. М. Осодоева ... лон бусадай фото зураг... һонирхон харамаар.

«Минии республикын үглөө» гэжэ ном Буряад ороной ... люционно түүхэтэй ... үшөө дахин эли бодо гэрш...

Г. ЗАМУРАЕВА.

Редакторай орлогшо
С. С. ЦЫРЕНДОРЖИ...

Манай адрес, телефо...

г. УЛАН УДЭ, ул. Л... 35. Телефоны: редакт... 54-54, приемная — 54-93, ... редактора — 68-08, зам. ре... тора — 62-62, ответ. секре... — 50-52, зам. ответ. секр... — 36-76, отделы: парти... жизни — 60-91, сельского ... зяйства — 64-36, 63-86, ... ганды в агитации — 56-23, ... мышленности и строите... — 61-35, советского строи... ства в быту — 69-58, кул... в школ — 60-21, писем ... селькоров — 67-81, инфор... — 34-05, общественная ... ная — 56-62, машинное бю... 57-63, фотолаборатори... 33-61.

ПРАВДА БУРЯТИИ

- Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Советдэ. СССР-эй профсоюзуудай XV-дахи съездһээ. Нютаг нютагай һонинууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Хартаабхын, огородой эдеэнэй үндэр ургасын түлөө», — тусхай полоса.

Гурбадахи хуудаһанда: «Сагюугээр дүүрэнэб» — В. Новаторовой корреспонденци. Социалис оронуудта. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Субботын хуудаһан.

ЭНХИР КРАЙ

13.00 — Дамжуулгын программа. 13.05 — Һүүлэй һонин. 13.15 — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан «Считалочка» гэһэн дамжуулга. 13.45 — «Хүгжэмэй киоск». 14.15 — «Экономико-математическа арга онол ба тоолон-тодорхойлолгын технико хэрэглэһэнэй ашаар арадай ажахын хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулха асуудалнууд». 14.45 — «Именем революции» — уран һайханай фильм. 16.10 — «Хүгжэмтэ уулзалганууд». 16.40 — Һүүлэй һонин. 16.45 — үнгэтэ телевидени. «КВН-72». 18.45 — Уласхоорондын панорама. 19.45 — «Серебряные трубы» гэһэн уран һайханай фильм.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА

20.30 — «Ая ганга» — субботын хүгжэмтэ литературна программа.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА

22.00 — «США опасность справа». Табадахи дамжуулга. «Коричневая эстафета». Авторынь Валентин Зорин.

Н-03464. Заказ № 1220.